

IV / 3, 11 b

10/3, 11 b

IGU

INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO UNIVERZE
EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI

MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNO - GEOGRAFSKI TABOR

POMURJE 16

GENTEROVCI 1987

Ljubljana, 1987

MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNO - GEOGRAFSKI TABOR

INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO UNIVERZE EDVARDA KARDELJA

Ljubljana, Trg francoske revolucije 7

ZOTKS, Gibanje "Znanost mladini"

Ljubljana, Lepi pot 6

- Gibanje "Znanost mladini" - Ljubljana
- Urad za narodnosti IS skupščine SRS, Ljubljana
- Občinska raziskovalna skupnost Lendava
- Komisija za manjšinska in izseljenška vprašanja pri SZDL, Ljubljana

MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNO - GEOGRAFSKI TABOR

POMURJE 16

Organizacija in strokovna izvedba: Inštitut za geografijo Univerze
Edvarda Kardelja v Ljubljani

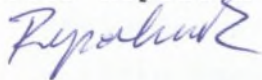
GENTEROVCI 1987

Strokovni vodja: Peter Repolusk

Mentorji: Mitja Bricej
Drago Kladnik
Senka Laketa (SIS madžarske narodnosti za prosveto
in kulturo)
Peter Repolusk

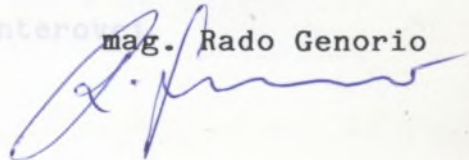
Redakcija:

Peter Repolusk

Direktor:

mag. Rado Genorio

Ljubljana, oktober 1987

MLADINSKI RAZISKOVALNI SOCIALNO - GEOGRAFSKI TABOR
PREKMURJE 16, GENTEROVCI, 27. junij do 7. julij 1987

Financerji: - ZOTKS Gibanje "Znanost mladini" - Ljubljana
- Urad za narodnosti IS skupščine SRS, Ljubljana
- Občinska raziskovalna skupnost Lendava
- Komisija za manjšinska in izseljenska vprašanja pri SZDL, Ljubljana

Organizacija in strokovna izvedba: Inštitut za geografijo Univerze
Edvarda Kardelja v Ljubljani

tema: demografski razvoj naselja
- značilnosti kmetijske dejavnosti v naselju

Strokovni vodja: Peter Repolusk

Mentorji: Mitja Bricelj
Drago Kladnik
Senka Laketa (SIS madžarske narodnosti za prosveto
in kulturo)
Peter Repolusk

1. sociioekonomska tipologija je bila zasnovana na deležu do-
Sedež tabora: Osnovna šola Vljaj Lajos Genterovci

sektorju gospodarstva:
- čisto kmečka gospodinjstva
- mešana pretežno kmečka gospodinjstva
- mešana enakovredna gospodinjstva
- mešana pretežno nekmečka gospodinjstva
- mestna gospodinjstva

UVOD

Letošnji socialno - geografski mladinski raziskovalni tabor v Pomurju je potekal v naselju Genterovci (Gonterhaza) v občini Lendava. Udeležilo se ga je 22 dijakov iz zamejstva in iz srednjih šol SR Slovenije. Delo je potekalo na terenu (anketiranje, kartiranje) in kabinetno (obdelava zbranega gradiva, sinteza in izdelava poročil). Strokovni del tabora smo popestrili s predavanjem o problematiki naselja (pripravil ga je direktor osnovne šole Štefan Varga) in poldnevno ekskurzijo po Pomurju (vodila jo je mag. Metka Špes).

Vsebinsko se je tabor ukvarjal z naslednjimi vprašanji:

- demografski razvoj naselja
- značilnosti kmetijske dejavnosti v naselju
- narodnostna problematika
- problemi degradacije okolja
- problemi osnovne šole Vljaj Lajos in njenega šolskega okoliša

V številnih primerih so rezultati analiz podani v primerjavi s tipologijami anketiranih gospodinjstev. Tipologije smo uporabili za predočitev različnega reagiranja prebivalstva, ki se razlikuje v starosti, izobrazbi ali ekonomski usmeritvi.

1. socioekonomska tipologija je bila zasnovana na deležu dohodka oziroma deležu aktivnih v gospodinjstvu v primarnem sektorju gospodarstva:

- čisto kmečka gospodinjstva
- mešana pretežno kmečka gospodinjstva
- mešana enakovredna gospodinjstva
- mešana pretežno nekmečka gospodinjstva
- nekmečka gospodinjstva

2. Starostna tipologija temelji na zastopanosti starostnih skupin (0 - 19 let, 20 - 59 let, 60 in več) znotraj gospodinjstva:

- mlado (0 - 19, 20 - 59)
- generacijsko (0 - 19, 20 - 59, 60 in več)
- zrelo (20 - 59)
- starajoče se (20 - 59, 60 in več)
- ostarelo (60 in več)
- kombinirano (0 - 19, 60 in več)

3. Izobrazbena tipologija temelji na dveh članih z najvišjo stopnjo šolske izobrazbe:

- osnovna šola ali manj
 - dvo ali troletna srednja šola (poklicna)
 - štiriletna srednja šola
 - višja, visoka, ... šola
15. Jucij Vengust	" -
16. Igor Pečnik	" -
17. Eva Simona Tomšič	Srednja družboslovna šola V. Janežič, Lj.
18. Veronika Hribernik	" -
19. Damjana Suhadolnik	" -
20. Žilbert Tivadar	ŠDEŠ, Murska Sobota
21. Mojca Černelc	SNS Milca Zidanšek, Maribor
22. Urška Bizjak	ŠC Vojvodina, Tolmin

SEZNAM UDELEŽENCEV

1. Marjan Jelen	Zvezna gmnazija za Slovence v Celovcu
2. Mihael Krištof	- " -
3. Gabriele Frank	- " -
4. Marija Kernjak	- " -
5. Maja Pušnik	- " -
6. Lenke Lazar	SŠKPEU Lendava
7. Kiralj. Alfred	- " -
8. Suzana Malačič	- " -
9. Milena Vukan	- " -
10. Tatjana Györköš	- " -
11. Borut Graj	- " -
12. Janez Meselič	- " -
13. Boštjan Štiglic	Srednja družboslovna šola Celje
14. David Pečnik	- " -
15. Jurij Vengust	- " -
16. Igor Pečnik	- " -
17. Eva Simona Tomšič	Srednja družboslovna šola V. Janežič, Lj.
18. Veronika Hribernik	- " -
19. Damjana Suhadolnik	- " -
20. Žilbert Tivadar	SDEŠ, Murska Sobota
21. Mojca Černelč	SNŠ Miloš Zidanšek, Maribor
22. Urška Bizjak	ŠC Vojvodina, Tolmin

Starostno in spolno strukturo prebivalstva Genterovcev smo ponazorili s piramido in prišli do zanimivih sklepov:

- prevladuje prebivalstvo v starostni skupini med 40 in 79 letom pri ženskah in med 40 in 60 letom pri moških, zato imajo Genterovci tipičen star demografski režim. Vzrok odstopanja med moškimi in ženskimi je 2. svetovna vojna in krajša življenjska doba moških.
- več prebivalstva je v nižjih starostnih kategorijah. Vzrok za to je izseljevanje.

1. DEMOGRAFSKI RAZVOJ NASELJA

Poročilo pripravili:

Mojca Černelč, Srednja naravoslovna šola Maribor

Maja Pušnik, ZG za Slovence Celovec

Damjana Suhadolnik, Srednja družboslovna šola Ljubljana

1.1. UVOD

Vas Genterovci leži v lendavski občini tik ob madžarski meji. V anketi smo zajeli 213 prebivalcev pretežno madžarske narodnosti (90 %). Spada med tri krajevne skupnosti z največjim odstotkom prebivalstva madžarske narodnosti v občini Lendava. Genterovci spadajo v obmejno nerazvito območje. Bližina meje in nerazvitost najmočneje vplivata na vsa demografska gibanja in posledice letih. Med njimi izstopa problem izseljevanja in s tem pogojenega ostarevanja prebivalstva.

Do leta 1910 je naraščalo število prebivalstva in doseglo v istem letu 417 prebivalcev. Od takrat dalje sledimo stalnemu upadanju števila prebivalstva. Po zadnjem popisu leta 1981 jih je bilo v vasi le še 274, danes jih je gotovo že manj.

1.2. STAROSTNA IN SPOLNA STRUKTURA

Starostno in spolno strukturo prebivalstva Genterovcev smo ponazorili s piramido in prišli do zanimivih sklepov:

- prevladuje prebivalstvo v starostni skupini med 40 in 79 letom pri ženskah in med 40 in 60 letom pri moških, zato imajo Genterovci tipičen star demografski režim. Vzrok odstopanja med moškimi in ženskami je 2. svetovna vojna in krajša življenjska doba moških.
- manj prebivalstva je v nižjih starostnih kategorijah. Vzrok za to pa je izseljevanje.

- močnejša zarezja je v starostni skupini med 30 in 39 letom. Večina prebivalstva te starosti se je že izselila.
- mnogo večje število prebivalstva se pojavi pri obeh spolih v starostni kategoriji od 20 do 29 let. Kot logično posledico bi pričakovali ustrežajoče število otrok. Podatki pa kažejo ravno nasprotno in zato sklepamo, da je veliko tega prebivalstva sameškega oz., da je prirodni prirastek zelo majhen.

Splošna slika Genterovcev je zaradi vsega navedenega:

- veliko starejših gospodinjev in osamljenih starih ljudi
- mnogo zapuščenih hiš
- neambicioznost kraja, saj stari ljudje nimajo velikih zahtev in so vdani v usodo.

Indeks staranja prebivalstva v Genterovcih je med najvišjimi v občini Lendava, kar pogojuje močno depopulacijo.

1.3. MIGRACIJSKA OBELEŽJA

V Genterovcih se ljudje izseljujejo že od 19. stoletja. Mi smo se v svojih raziskavah omejili na obdobje po 2. svetovni vojni. Indeks gibanja števila prebivalstva v občini Lendava je med najvišjimi prav v Genterovcih. Deleži izseljenih po časovnih obdobjih so dokaj enaki, izstopa le obdobje 71-80. leta trdo delati.

Vzroki izselitve:

- kot standarden vzrok se pojavlja poroka (64 %)
- drugi pomemben razlog je iskanje zaposlitve (30 %)
- ostali delež pa prispevata iskanje stanovanja, izobraževanje...

Kraj izselitve:

- večina jih je ostala na narodnostno mešanem območju (74 %), torej se je izselila v bližnjo okolico
- 16 % se jih je izselilo v ostalo Slovenijo oz. dele Jugoslavije
- samo 10 % pa v tujino (na zahod)

Starost in izobrazba izseljenih:

Večina izseljenih je starih od 21-30 let (54 %), manjši delež izseljenih od 0-20 let (38 %). Nad 31. letom izseljevanja skoraj ne zasledimo več.

Največ izseljenih ima 2,3 ali 4 letno srednjo šolo (46 %) ali osnovno šolo (32 %). V slovenskih razmerah izobrazbena struktura ni visoka, toda zavedati se moramo, da predstavlja nadpovprečje v Genterovcih.

Dnevna migracija:

V Genterovcih je kljub izrazito agrarni pokrajini ogromno delavcev, tako v neproizvodnih kot v proizvodnih dejavnostih (43 %). V vasi ni nobenega proizvodnega obrata, zato je močno prisotna dnevna migracija v bližnje kraje z večjim številom delovnih mest. Največje migracijsko središče predstavlja Lendava, saj se kar 74 % vseh delavcev iz Genterovcev dnevno vozi v to zaposlitveno središče. Ostali delavci pa se največ zaposlujejo v Dobrovniku, Turnišču, Dolgi vasi...

Vemo, da v Genterovcih prevladuje staro prebivalstvo, zato preseneča podatek, da je samo 5 % upokojencev in 2,2 % kmečkih upokojencev. Iz tega sklepamo, da ima staro prebivalstvo zelo slabo socialno varnost in mora še na stare leta trdo delati.

Med vaščani, ki so ostali na kmetiji pa smo dobili zanimive odgovore, zakaj se niso zaposlili. Kar 50 % kmetov je ostalo na kmetiji zato, ker je nekdo moral prevzeti kmetijo oz. je primanjkovalo delovne sile na kmetiji. 15 % se jih je hotelo zaposliti, pa v bližini ni bilo primernih delovnih mest. Samo 2,5 % kmetov je ostalo doma, ker se da tudi od kmetovanja dobro živeti. Žalostno je dejstvo, da je le 1,2 % kmetov ostala doma, ker jih kmetovanje veseli.

1.4. PRIMERJAVA IZOBRAZBE IN STAROSTI GOSPODINJSTEV

Z večanjem starosti pada delež prebivalstva s poklicno in srednjo šolo in narašča delež prebivalstva samo z osnovno šolo, ki pri ostarelem prebivalstvu doseže 100 %. Pri mladem, generacijskem in zrelem prebivalstvu prevladuje dvo, tri ali štiri letna srednja šola. Če gledamo izobrazbo celotnega prebivalstva, zavzema največji delež (več kot 50 %) osnovnošolska izobrazba.

1.5. SOCIOEKONOMSKA STRUKTURA IN IZOBRAZBA

Iz anketiranja smo ugotovili, da imamo v Genterovcih neizobraženega kmeta, saj ima kar 83 % kmetov samo osnovno šolo in manj.

1.6. KAJ NAREDITI, DA SE MLADI NE BI ODSELJEVALI?

Pri obravnavanju problematike Genterovcev se nam je zdel problem izseljevanja najbolj zaskrbljujoč.

Vaščane smo povprašali, kaj narediti, da bi mladi ostali v Genterovcih. Presenetila nas je ravnodušnost krajanov ob tem vprašanju, saj kar 1/3 ni vedela, kaj narediti. Zanimiva pa sta bila odgovora, da je mlade treba prisiliti, da ostanejo doma in, da mladi nočejo delati na zemlji. Najpogostejši odgovor pa je bil, da je potrebno zagotoviti delovna mesta. Velikokrat se je pojavilo mnenje, da je kmet zelo slabo stimuliran. Pogost vzrok izseljevanja je težka pridobitev gradbenega dovoljenja, saj pridobitev le-tega v sosednjih vaseh ni težavna. Dokaz, da je tudi to pogostokrat vzrok za izselitev, priča število na novo zgrajenih hiš v sosednjih krajih, kjer ni nobenih proizvodnih obratov.

1.7. ZAKLJUČEK

Ob obravnavanju demografskih problemov v Genterovcih smo si sami poskušali ustvariti sliko obstoječega stanja.

Kljub izseljevanju mislimo, da graditev tovarne v Genterovcih ni rešitev:

- težava bi se pojavila že ob zadostnem številu delavcev, saj je vas majhna
- drug dvom se pojavi ob dejstvu, da ima danes že skoraj vsaka manjša vas svojo "tovarnico"
- z graditvijo se odpravi oz. navidezno reši posledica, ne odpravi pa se ključnega vzroka, ki je vsekakor v slabi stimuliranosti kmeta in nerešeni kmečki politiki
- v tovarnah je v glavnem potreba po nizko izobraženem kadru in s tem je neizobraženost pogojena tudi v vasi sami. Vse to prav gotovo zavira razvoj kraja in pogojuje nizko kulturno raven letega.

Pomembna posledica širjenja vplivov industrije na podeželje je sprememba čistega agrarnega območja v industrijsko. Enotnost interesov kraja ni več tako trdna, saj imaš v kraju čiste kmete, polkmete in delavce. O skupnih interesih le teh težko govorimo. Posebej pereč je problem podelavskih oz. polkmečkih družin, kjer je eden zaposlen, drugi pa dela doma oz. so vsi zaposleni, v popoldanskem času pa delajo na kosu zemlje, ki ga imajo, in tako opravljajo dve "službi". Efektivnost v tovarni je vprašljiva. V obeh primerih pa lahko govorimo samo o ekstenzivni obdelavi zemlje. Škoda je seveda na strani "čistega" kmeta, saj mu polkmet odjeda zemljo. Ti ljudje imajo stroje, ki pa ostanejo pri teh majhnih krpah zemlje neizkoriščeni.

Tabela št. 1: STAROSTNA STRUKTURA PREBIVALSTVA V GENTEROVCIH

	ženske	moški	skupaj	delež v %
80 in več	7	5	12	5,6
70 - 79	13	7	20	9,4
60 - 69	16	8	24	11,3
50 - 59	21	13	34	16,0
40 - 49	18	15	33	15,5
30 - 39	8	10	18	8,5
20 - 29	17	20	37	17,4
10 - 19	13	8	21	9,9
0 - 9	8	6	14	6,6
Skupaj	121	92	213	100,0

Tabela št. 2: OBMOČJE, OD KODER SO SE LJUDJE PRISELILI V GENTEROVCE

Naselje, območje	število	delež v %
Dobrovnik	6	13,9
Radmožanci	5	11,6
Lendava	4	9,3
Mostje	3	7,0
Žitkovci	2	4,6
Dolga vas	2	4,6
Gaberje	2	4,6
Dolnji Lakoš	1	2,3
Kamovci	1	2,3
Dolina	1	2,3
Pince	1	2,3
Dolgovaške gorice	1	2,3
Skupaj narod.mešano območje	29	67,4
Ostali kraji Slov.in Jug.	6	16,3
Tujina	7	16,3
Skupaj	43	100,0

Tabela št. 3: VZROKI PRISELITVE V GENTEROVCE PO OBDOBJIH

	poroka	stanovanje	zaposlitev	boljše bivalno okolje	drugo	skupaj
do 1945	8	2	1	-	-	11
1946 - 1960	2	7	3	-	1	3
1961 - 1970	7	-	-	-	-	7
1971 - 1980	6	2	-	4	-	12
po 1980	4	4	10	2	-	10
Skupaj	27	8	1	6	1	43

Tabela št. 6: VZROKI ODSELTIVE IZ GENTEROVCEV

Tabela št. 4: KAM SO SE ODSELILI VAŠČANI IZ GENTEROVCEV PO LETU 1945

Naselje, območje	število	delež v %
Lendava	12	24
Dobrovnik	8	16
Banuta	4	8
Dolga vas	4	8
Dolina	3	6
Kamovci	2	4
Gaberje	2	4
Radmožanci	1	2
Petišovci	1	2
Skupaj narodn.mešano območje	37	74
Ostala območja Slovenije	8	16
Tujina	5	10
Skupaj	50	100

Tabela št. 5: OBDOBJE IZSELITVE

	število	v %
do 1960	11	22,0
1961 - 1970	10	20,0
1971 - 1980	17	34,0
po 1980	12	24,0
Skupaj	50	100,0

Tabela št. 6: VZROKI ODSELITVE IZ GENTEROVCEV

	št.	število	delež v %
Osnovna šola	16	32	64
Srednja šola	33	66	100
poroka	1	2	4
stanovanje		2	4
zaposlitev	50	15	30
izobraževanje		1	2
boljše bivalno okolje		0	-
drugo		0	-
Skupaj		50	100

Tabela št. 7: STAROST OB IZSELITVI

	št.	%	delež v %
0 - 20 let	19	38,0	76,7
21 - 30 let	27	54,0	6,7
31 - 40 let	3	6,0	5,0
nad 40	1	2,0	5,0
Skupaj	50	100,0	3,3
Lipa			1,7

Tabela št. 8: IZOBRAZBA ODSSELJENIH IZ GENTEROVCEV

	št.	%	št. odgovorov	%
Osnovna šola	16	32	45	28,3
srednja šola	33	66	36	22,6
višja šola	1	2	25	15,7
Skupaj	50	100	24	15,1
nekdo je moral prevzeti kmetijo			18	11,3
poslanje delovne sile na kmetiji			4	2,5
v bližini ni bilo primernih delovnih mest			2	1,2
od nekdanj se bili v družini kmetje			2	1,2
ni čelal zapustiti družine			2	1,2
tudi od kmetovanja se da dobro živeti			1	0,6
kmetovanje ga veselilo				
tudi v drugih poklicih ne bi bilo boljše				
ženske se niso zaposlovale				
zaradi otrok				
Skupaj			159	100,0

V družinskih članov se je lahko redno zaposliti, pa je to ni uspelo.

Tabela št. 9: CENTRI DNEVNEGA MIGRIRANJA

Naselje	št.dnevnih migrantov	%	delež v %
Lendava	46	2,1	76,7
Dobrovnik	4	15,0	6,7
Turnišče	3	52,8	5,0
Dolga vas	3		5,0
Murska Sobota	2	16,4	3,3
Petišovci	1	9,0	1,7
Lipa	1	4,2	1,7
Skupaj	60	100,0	100,0

Tabela št. 10: VZROKI, ZAKAJ SE VAŠČANI NISO ZAPOSILILI

	št.odgovorov	%
nekdo je moral prevzeti kmetijo	45	28,3
pomanjkanje delovne sile na kmetiji	36	22,6
v bližini ni bilo primernih delovnih mest	25	15,7
od nekdanj so bili v družini kmetje	24	15,1
ni želel zapustiti družine	18	11,3
tudi od kmetovanja se da dobro živeti	4	2,5
kmetovanje ga veseli	2	1,2
tudi v drugih poklicih ne bi bilo boljše	2	1,2
ženske se niso zaposlovale	2	1,2
zaradi otrok	1	0,6
Skupaj	159	100,0

7 družinskih članov se je želelo redno zaposliti, pa jim to ni uspelo.

Tabela št. 11: IZOBRAZBA PREBIVALSTVA STAREJŠEGA OD 14 LET

Izobrazba	števílo		%	
	št.	%	št.	%
0 - 4 let	3		2,1	
4 - 7 let OŠ	21		15,0	
8 letna OŠ	74		52,8	
poklicna (2-3 leti)	23		16,4	
srednja	13		9,0	
višja, visoka	6		4,2	
Skupaj	140		100,0	

Tabela št. 12: PRIMERJAVA IZOBRAZBE IN STAROSTI GOSPODINJSTEV

Starost	Izobrazbena struktura								Skupaj	
	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%
mlado	2	22,2	5	55,5	2	22,2	-	-	9	100
generacijsko	3	20,0	5	33,3	5	33,3	2	13,3	15	100
zrelo	5	41,6	3	25,0	3	25,0	1	8,3	12	100
starajoče	9	60,0	2	13,3	1	6,6	3	20,0	15	100
ostarelo	12	100,0	-	-	-	-	-	-	12	100
kombinirano	-	-	1	100,0	-	-	-	-	1	100
nimajo mnenja	-	-	6	-	-	-	-	-	6	-

1 - najnižja stopnja izobrazbe

4 - najvišja stopnja izobrazbe

Tabela št. 13: PRIMERJAVA SOCIO-EKONOMSKE IN IZOBRAZBENE STRUKTURE
GOSPODINJSTEV

Izobrazba	Socio-ekonomska struktura									
	ČK		MPK		ME		MPN		ČN	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
1	19	82,6	2	25,0	4	33,3	2	20,0	4	36,4
2	3	13,0	5	62,5	1	8,4	3	30,0	4	36,4
3	1	4,3	1	12,5	4	33,3	4	40,0	1	9,1
4	-		-		3	25,0	1	10,0	2	18,2
Skupaj	23	100,0	8	100,0	12	100,0	10	100,0	11	100,0

Tabela št. 14: ZAKAJ SE MLADI ODSELJUJEJO

	št.odg.	%
ni dovolj delovnih mest	18	28,6
kmet ni dovolj stimuliran	15	23,8
mladi nočejo delati na zemlji	3	4,8
niso zagotovljene gradbene parcele	2	3,2
drugo	6	9,5
ne vedo	13	20,6
nimajo mnenja	6	9,5
Skupaj	63	100,0

Tabela št. 15: KJE SO ODSSELJENI ZGRADILI HIŠO IN V KATEREM OBDOBJU

	Len- dava	Doli- na	Kamov- ci	Kranj vas	Dolga je	Gabr- je	Dobrov- nik	Renkov- ci	Vešči- ca	Kanada	Avstrija	Kočevje	Skupaj
do 1960													0
1961-70	1												1
1971-80	1				1		2						4
1980	2	1	2		1	2		1	1			1	11
neznano	1			1	1					1		1	5
Skupaj	5	1	2	1	3	2	2	1	1	1		1	21

2. UVELJAVLJANJE DVOJEZIČNOSTI IN INFORMIRANOST

Poročilo pripravili:

Urška Bizjak, ŠC Vojvodina-Tolmin

Michael Krištof, ZG za Slovence, Celovec

Marjan Jelen, ZG za Slovence, Celovec

2.1. UVOD

V KS Genterovci (Genterovci, Kamovci, Radmožanci) živijo skupaj Slovenci in Madžari. Genterovci so pretežno madžarsko naselje, saj tvorijo Madžari 90 % prebivalstva.

Z anketiranjem smo ugotovili, da je pripadnikom madžarske skupnosti zagotovljena popolna enakopravnost. Dvojezičnost je dvo-smerna, saj oba jezika ne obvladajo samo Madžari, ampak tudi pripadniki večinskega naroda. Madžarščina kot pogovorni jezik močno prevladuje, kar je posledica večjega deleža madžarskega prebivalstva in dvojezičnega šolanja.

Znanje tako madžarskega kot slovenskega jezika smo ocenjevali po naslednjem principu (glede na odgovore v anketi):

- dobro (tekoče govori in piše)
- srednje (govori lokalno narečje, piše slabo ali sploh ne)
- slabo (samo razume, bere s težavo)
- ne zna jezika

Mladše prebivalstvo, ki je obiskovalo dvojezično šolo (mlajši od 40 let) v pretežni meri dobro obvlada oba jezika. Madžarščina je jezik okolja in materin jezik velike večine vaščanov.

Mlado prebivalstvo govori oba jezika, pri starejšem prebivalstvu pa se v vedno večji meri uveljavlja samo madžarščina. Visoko izobraženo prebivalstvo uporablja oba jezika, nižje izobraženo pa v večji meri madžarščino, kar je posledica večje mobilnosti in večjega šolanja mlajših generacij.

2.2. OBVLADANJE JEZIKA

Zanimivo je, da se pri slovenskem prebivalstvu - starem od 20 do 29 let, pojavi delež, ki ne obvlada madžarščine v zadostni meri. Vzrok temu je, da so to ljudje, ki so se zaradi poroke ali drugih vzrokov priselili iz predelov, kjer je znanje madžarščine manj prisotno.

Znanje slovenščine je dobro do starosti 40 let, potem pa z leti pada in se tako večina starejših sporazumeva le v madžarščini. Mladih ljudi, ki bi obvladali en sam jezik, je zelo malo.

2.3. SPORAZUMEVANJE V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU

Pri anketiranju smo upoštevali gospodinjstva in ne posameznike, pa tudi starostno in izobrazbeno strukturo. Rezultati kažejo na uporabo jezikov: v trgovini, v cerkvi in pri sosedih prevladuje uporaba madžarščine, medtem ko se v OZD, pri zdravniku in veterinarju, na delegatskem mestu pretežno uporablja madžarščina in slovenščina.

Znova smo naleteli na že znan problem zmanjšane uporabe madžarskega jezika izven domače vasi, še zlasti na področju dela in političnega udejstvovanja. Uporaba madžarskega jezika je še vedno prevladujoča v domačem okolju, v stikih s sosedi, pri neformalnem druženju, v cerkvi itd, delno tudi zaradi nezadosti utrjenega strokovnega izrazja. Niti enkrat se ne pojavi uporaba zgolj enega samega jezika. Za narodnostno mešana gospodinjstva velja, da so na vseh področjih v veliki večini dvojezična (tabela 18).

Mlado prebivalstvo govori oba jezika, pri starejšem prebivalstvu pa se v vedno večji meri uveljavlja samo madžarščina. Visoko izobraženo prebivalstvo uporablja oba jezika, nižje izobraženo pa v večji meri madžarščino, kar je vsekakor odraz večje mobilnosti in mešanja mlajših generacij.

2.4. INFORMIRANOST

Obvladovanje obeh jezikov se kaže tudi v naročenosti časopisov, v poslušanju radijskih oddaj in gledanju televizije, kar je dokaz za funkcioniranje dvojezičnosti. Razumljivo pa je, da je prebivalstvo določene narodnosti v večji meri navezano na informacijske medije v materinem jeziku.

Prebivalstvo je naročeno tako na slovenske kot na madžarske časopise. Da so Genterovci pretežno madžarsko naselje nam dokazuje tudi to, da 53 % prebivalstva ni naročenega na slovenske časopise, in le 23 % ni naročenih na madžarske. Vaščani, ki obvladajo oba jezika, berejo zlasti slovenske revije, v manjši meri madžarske.

Časopis Nepujsag, namenjen pripadnikom madžarske narodnostne skupnosti, bere redno ali občasno 75 % prebivalstva različnih starosti.

Najmanjše zanimanje zanj vlada pri zrelem, starajočem in ostarelem prebivalstvu. Tudi v madžarsko-slovenskih družinah je dokaj bran tednik, saj ga bere več kot polovica le-teh. Za del prebivalstva je ta tednik edini časopis, na katerega so naročeni ali ga bero.

Na Vestnik so naročena madžarsko-slovenska in madžarska gospodinjstva, čeprav je pri prvih odstotek naročnikov večji. Bere ga zrelo in starajoče prebivalstvo, medtem ko je procent mladih zelo majhen (tabela). Iz podatkov ankete lahko sklepamo, da je tednik Nepujsag dokaj bran in tudi najpogostejši vir informacij v Genterovcih.

Spremljanje TV programa * tájékoztatás

Najbolj spremljane so oddaje slovenske TV, sledijo madžarska, v manjši meri pa tudi avstrijska in hrvaška TV.

Oddaja Hidak enkrat tedensko obravnava probleme madžarske narodnostne skupnosti v Prekmurju. Namenjena je madžarski narodnosti v SR Sloveniji. Spremljajo jo v večji meri madžarsko-slovenska gospodinjstva kot madžarska, kar pa je slej ko prej posledica razlike v starosti. Najbolj je priljubljena pri mladih, odstotek gledalcev pada s staranjem. Prav tako je najvišji odstotek pri gledalcih z višjo in visoko izobrazbo in pada sorazmerno z nižjo izobrazbo.

A faluba szlovén és magyar-nyelvű újságok vannak előfizetve. A Népújságot a lakosság 75 százaléka olvassa, különösen az idősebbeket érdekli ez az újság. Így a Népújság a legelterjedtebb tájékoztató Cöntérházán.

A ljubljanaí TV Hidak ólmaű műsorát, amely a nemzetiségi közösség problémáival foglalkozik, leginkább a szlovén-magyar vagyis vegyes családokban kísérik figyelemmel.

A nemzetiségi helyzet és a tálékoztatás

Göntérházán a magyar nyelvet használják túlnyomórészt, hisz magyar anyanyelvű az összlakosság 90 százaléka.

A szlovén és magyar nyelv elsajátításához nagyban hozzájárul a kétnyelvű általános iskola itt Göntérházán.

Kisebbszámú falusi nem beszéli a magyar nyelvet. Ennek az oka a későbbi ideköltözés (legtöbbször házasságkötés miatt).

Viszont a negyven évnél idősebb magyar anyanyelvű lakos kevésbé tudja a szlovén nyelvet. A környezetnyelv tehát túlnyomórészt magyar.

A képzettséggel emelkedik mindkét nyelv használata.

A faluban szlovén és magyar-nyelvű újságok vannak előfizetve. A Népújságot a lakosság 75 százaléka olvassa, különösen az idősebbeket érdekli ez az újság. Így a Népújság a legelterjedtebb tájékoztató Göntérházán.

A ljubljana TV Hidak című műsorát, amely a nemzetiségi közösség problémáival foglalkozik, leginkább a szlovén-magyar vagyis vegyes családokban kísérik figyelemmel.

Starost	dobro		srednje		slabo		ne zna		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
10 - 19	19	90,5	-	-	2	9,5	-	-	21	100,0
20 - 29	35	94,6	-	-	2	5,4	-	-	37	100,0
30 - 39	14	87,5	2	12,5	-	-	-	-	16	100,0
40 - 49	16	47,1	10	29,4	8	23,5	-	-	34	100,0
50 - 59	14	41,2	6	17,6	14	41,2	-	-	34	100,0
60 - 69	10	45,5	5	22,7	4	18,2	3	13,6	22	100,0
70 - 79	2	10,0	3	15,0	9	45,0	6	30,0	20	100,0
80 in več	3	21,4	1	7,2	5	35,7	5	35,7	14	100,0

Tabela št. 16: ZNANJE MADŽARŠČINE GLEDE NA STAROST PREBIVALSTVA

Starost	dobro		srednje		slabo		ne zna		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
10 - 19	21	100,0	-	-	-	-	-	-	21	100,0
20 - 29	34	91,9	-	-	1	2,7	2	5,4	37	100,0
30 - 39	16	100,0	-	-	-	-	-	-	16	100,0
40 - 49	33	97,1	1	2,9	-	-	-	-	34	100,0
50 - 59	33	97,1	1	2,9	-	-	-	-	34	100,0
60 - 69	20	90,9	1	4,5	1	4,5	-	-	22	100,0
70 - 79	20	100,0	-	-	-	-	-	-	20	100,0
80 in več	14	100,0	-	-	-	-	-	-	14	100,0

Tabela št. 17: ZNANJE SLOVENŠČINE GLEDE NA STAROST PREBIVALSTVA

Starost	dobro		srednje		slabo		ne zna		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
10 - 19	19	90,5	-	-	2	9,5	-	-	21	100,0
20 - 29	35	94,6	-	-	2	5,4	-	-	37	100,0
30 - 39	14	87,5	2	12,5	-	-	-	-	16	100,0
40 - 49	16	47,1	10	29,4	8	23,5	-	-	34	100,0
50 - 59	14	41,2	6	17,6	14	41,2	-	-	34	100,0
60 - 69	10	45,5	5	22,7	4	18,2	3	13,6	22	100,0
70 - 79	2	10,0	3	15,0	9	45,0	6	30,0	20	100,0
80 in več	3	21,4	1	7,2	5	35,7	5	35,7	14	100,0

Tabela št. 18: UPORABA MADŽARŠČINE IN SLOVENŠČINE NA RAZLIČNIH
 PODROČJIH ŽIVLJENJA (IZRAŽENO V % GLEDE NA ŠTEVILO
 ODGOVOROV)

	madžarsko	madž.-slov.	slovensko
na delovnem mestu	33,8	63,2	3,0
v trgovini	62,0	35,4	2,6
pri zdravniku, zobozdravniku	51,0	43,2	5,7
pri veterinarju	41,0	53,9	5,1
lokalna uprava (KS)	48,0	46,4	5,6
na delegats.mestu	45,0	45,6	9,4
v cerkvi	62,1	34,6	3,3
na obč.upravi	45,8	49,2	5,6
pri športu, rekreaciji	54,0	45,3	0,6
s sosedi	68,0	25,9	1,0

Tabela št. 19: PRIMERJAVA STAROSTI IN POGOVORNEGA JEZIKA V
 GOSPODINJSTVIH

	madžarsko		madžarsko in slov.		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%
mlado	4	44,4	5	55,6	9	100,0
generacijsko	13	86,7	2	13,3	15	100,0
zrelo	12	100,0	-	-	12	100,0
starajoče se	13	86,7	2	13,3	15	100,0
ostarelo	11	91,7	1	8,3	12	100,0
kombinirano	1	100,0	-	-	1	100,0

Tabela št. 20: NAROČENOST NA ČASOPISE

	slovenski časopisi		madžarski časopisi		skupaj
	št.	%	št.	%	
na več revij ali dnevni.	27	42,2	27	42,2	
na eno revijo ali dnevni.	4	6,3	22	34,4	100,0
niso naročeni	33	51,6	15	23,4	100,0
Skupaj	64	100,0	64	100,0	100,0

Tabela št. 21: NAROČENOST NA "VESTNIK" GLEDE NA STAROST GOSPODINJ-

Skupaj	STEV	45	5	14	64	100,0

	so naročeni		včasih berejo		ne berejo		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
mlado	2	22,2	2	22,2	5	55,5	9	100,0
generacijsko	7	46,6	1	6,6	7	46,6	15	100,0
zrelo	6	50,0	-	-	6	50,0	12	100,0
starajoče se	7	96,6	1	6,6	7	46,6	15	100,0
ostarelo	3	25,0	-	-	9	75,0	12	100,0
kombinirano	1	100,0	-	-	-	-	1	100,0
Skupaj	26	40,6	4	6,3	34	53,1	64	100,0

Tabela št. 22: NAROČENOST NA "NEPOJSAG" GLEDE NA STAROST
GOSPODINJSTVA

starostna struktura	naročeni		včasih		ne berejo		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
mlado	7	77,8	-		2	22,2	9	100,0
generacijsko	14	91,7	1	8,3	-		15	100,0
zrelo	8	66,7	1	8,3	3	25,0	12	100,0
starajoče se	10	66,7	2	13,3	3	20,0	15	100,0
ostarelo	5	41,7	1	8,3	6	50,0	12	100,0
kombinirano	1	100,0	-		-		1	100,0
Skupaj	45		5		14		64	100,0

Tabela št. 25: SPREMLJANJE ODDAJE "HIDAK" GLEDE NA STAROST

Tabela št. 23: SPREMLJANJE TV PROGRAMOV

program	redno		občasno		ne gleda		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
madžarski	23	35,9	18	28,1	23	35,9	64	100,0
slovenski	24	37,5	22	34,4	18	28,1	64	100,0
avstrijski	12	18,8	24	37,5	28	43,8	64	100,0
hrvaški	9	14,1	25	39,1	30	46,9	64	100,0
Opomba: 18 gospodinjstev nima TV sprejemnika							1	100,0
Skupaj	10	15,6	34	53,1	20	31,3	64	100,0

Tabela št. 24: SPREMLJANJE ODDAJE "HIDAK" GLEDE NA IZOBRAZBO
GOSPODINJSTEV

izobrazbena struktura	gleda redno		občasno		ne gleda		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
OŠ in manj	3	9,7	12	38,7	16	51,6	31	100,0
poklicna šola	2	12,5	11	68,8	3	18,8	16	100,0
srednja šola	3	27,3	7	63,6	1	14,3	11	100,0
visoka,višja	2	33,3	4	66,7	-		6	100,0
Skupaj	10	15,6	34	53,1	20	31,3	64	100,0

Tabela št. 25: SPREMLJANJE ODDAJE "HIDAK" GLEDE NA STAROST
GOSPODINJSTEV

	redno		občasno		ne		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
mlado	3	33,3	5	55,5	1	11,1	9	100,0
generacijsko	3	20,0	9	60,0	3	20,0	15	100,0
zrelo	1	8,3	9	75,0	2	16,7	12	100,0
starajoče se	2	13,3	6	40,0	7	46,6	15	100,0
ostarelo	1	8,3	4	33,3	7	58,3	12	100,0
kombinirano	-		1	100,0	-		1	100,0
Skupaj	10	15,6	34	53,1	20	31,3	64	100,0

Tabela št. 26: SPREMLJANJE ODDAJE "HIDAK" GLEDE NA POGOVORNI
JEZIK V GOSPODINJSTVU

	redno		občasno		ne		skupaj	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
madžarski	6	11,1	30	55,6	18	33,3	54	100,0
madž.in slov.	4	40,0	4	40,0	2	20,0	10	100,0
Skupaj	10	15,6	34	53,1	20	31,3	64	100,0

Najbolj zastopani kmetijski stroji so traktorji, ki jih je v 64 gospodinjstvih 42. Najbolj zastopana priključna sta obračalnik in sejalnik. Veliko je tudi motornih kosilnic, medtem ko so ostali kmetijski stroji v Genterovcih slabo zastopani. Zanimiv je tudi podatek, da je bila večina mehanizacije, t.j. 2/3 nabavljena šele po letu 1976. Najbolje opremljena so čista kmečka gospodinjstva, pri katerih je kar okoli 40 % vse mehanizacije.

Če gledamo posestno strukturo imajo največ strojev kmetije, ki imajo nad 5 hektarov zemlje, na ploho pa število strojev narašča sorazmerno s količino zemlje, ki jo imajo kmetje v lasti.

Glede na starostno strukturo imajo največ strojev generacijska gospodinjstva. Največ strojev se seveda pojavlja pri kmetijah z več zemlje. Pri manjših kmetijah se pojavljajo motokultivatorji, na splošno pa so manjše kmetije slabše opremljene kot večje. Pri večjih kmetijah se vse bolj uveljavljajo tudi silosi. Med kmetijskimi stroji v vasi pa ni opaziti niti snega molznega stroja ali trosilnika hlevskega gnoja. Zanimiv je podatek, saj je sorazmerno veliko kmetij vključenih v mlekarstvo skupnost. Motorna kosilnica se pojavlja pri večjih kmetijah kot posledica prve faze uvajanja kmetijske mehanizacije.

3. KMETOVANJE

Poročilo pripravili:

Kiralj Alfred, SŠKPEU Lendava,

Lazar Lenke, SŠKPEU Lendava,

David Pečnik, STŠ MT Celje,

Tivadar Žilbert, SDEŠ Murska Sobota

3.1. DELO NA KMETIJI

Kmetijska mehaniziranost predstavlja pomemben faktor v kmetijski proizvodnji. Problem pri tem pa je nabava in visoka cena mehanizacije. Najbolj zastopan kmetijski stroj je traktor. Teh je v 64 gospodinjstvih 42. Najbolj zastopana priključka sta obračalnik in sejalnik. Veliko je tudi motornih kosilnic, medtem ko so ostali kmetijski stroji v Genterovcih slabo zastopani. Zanimiv je tudi podatek, da je bila večina mehanizacije, t.j. 2/3 nabavljena šele po letu 1976. Najbolje opremljena so čista kmečka gospodinjstva, pri katerih je kar okoli 40 % vse mehanizacije.

Če gledamo posestno strukturo imajo največ strojev kmetije, ki imajo nad 5 hektarov zemlje, nasploh pa število strojev narašča sorazmerno s količino zemlje, ki jo imajo kmetje v lasti.

Glede na starostno strukturo imajo največ strojev generacijska gospodinjstva. Največ strojev se seveda pojavlja pri kmetijah z več zemlje. Pri manjših kmetijah se pojavljajo motokultivatorji, na splošno pa so manjše kmetije slabše opremljene kot večje. Pri večjih kmetijah se vse bolj uveljavljajo tudi silosi. Med kmetijskimi stroji v vasi pa ni opaziti niti enega molznega stroja ali trosilnika hlevskega gnoja. Zanimiv je podatek, saj je sorazmerno veliko kmetij vključenih v mlekarstvo. Motorna kosilnica se pojavlja pri večjih kmetijah kot posledica prve faze uvajanja kmetijske mehanizacije.

Medsebojno pomoč smo ugotavljali z vidika treh struktur, te pa so: socioekonomska, starostna in posestna.

Glede na socioekonomsko potrebujejo pomoč najbolj čista kmečka gospodinjstva. Od 64 gospodinjstev potrebuje pomoč 40 gospodinjstev. Z ozirom na posestno strukturo potrebujejo največ pomoči kmetije z nad 3 ha zemlje.

Z vidika starostne strukture pa največ pomoči potrebujejo generacijska in pa starajoča gospodinjstva.

Medsebojna pomoč je v vasi dobro organizirana. Kmetje pomagajo drug drugemu in tudi vračajo usluge s stroji. Kmetje si pomagajo na vse mogoče načine, najbolj pa seveda v času pridelovalnih konic (setev, žetev, košnja...).

V vasi se zelo malo pojavljajo razne kmetijske skupnosti, kamor sodijo tudi strojne skupnosti. V to skupnost so vključeni vsega 4 gospodinjstva, prav toliko se jih je pripravljeno vključiti v to skupnost, večina (pribl. 80 %) pa jih ni vključeno v nobeno skupnost in hkrati toliko se jih ni pripravljeno vključevati v skupnosti. Skupnosti, kot je strojna, so najpopolnejša oblika, ki pa se pri nas še ni dovolj uspešno uveljavila. Tako se stroji temeljiteje izkoristijo, hkrati pa so stroški na posamezni kmetijo veliko manjši in zato se s tem lahko znižajo cene izdelkov.

Iz vprašanj, ki smo jih zastavili kmetom, smo ugotovili, da večina, takorekoč skoraj vsi, niso vključeni v nobeno skupnost. Od 64 jih 42 ni vključeno v nobeno skupnost, 4 so vključeni v strojno skupnost, 20 v mlekarsko, 2 pa sta še v druge skupnosti. Na vprašanje, če bi se vključili v katero od skupnosti, pa je bil odgovor "ne" omenjen 59-krat, 4 bi se vključili v strojno skupnost, 3 bi se vključili v mlekarsko, po eden pa še v pašno skupnost in skupen hlev.

3.2. ŽIVINOREJA

Od 64 gospodinjstev jih 60 poseduje živino. Glede na socioekonomsko strukturo posedujejo največ živine čista kmečka gospodinjstva. Z ozirom na starostno strukturo je živina najbolj zastopana pri generacijskih gospodinjstvih, število pa pada sorazmerno s staranjem gospodinjstev. Glede na posestno strukturo je živina najbolj zastopana pri gospodinjstvih z nad 3 ha zemlje, potem pa število upada sorazmerno z manjšanjem posesti, ki jo imajo gospodinjstva v lasti, vse do gospodinjstev, ki so brez zemlje pri katerih je živina tudi najmanj zastopana.

Brez živine so le 4 gospodinjstva, leta 1977 pa je bilo 8 takšnih gospodinjstev. Število GVŽ glede na starostno strukturo zelo niha. Veliko kmetij ima le do 0,5 GVŽ, največ kmetij pa ima več kot 2 GVŽ. Največji delež gospodinjstev z več kot 5 GVŽ je v skupini starejših gospodinjstev. Leta 1977 je bilo celo nekaj več gospodinjstev z več kot 2 GVŽ. Glede na posestno strukturo so imela leta 1977 največ GVŽ gospodinjstva z nad 3 ha zemlje, število GVŽ pa upada sorazmerno z manjšanjem količine zemlje, ki jo imajo gospodinjstva v lasti. Leta 1987 je skoraj enako, le da je nekaj več gospodinjstev z manj kot 1 GVŽ. Z ozirom na socioekonomsko strukturo imajo največ GVŽ seveda čista kmečka gospodinjstva, GVŽ pa upada sorazmerno z manjšanjem kmečkega značaja gospodinjstev. V strukturi živinskega fonda je bilo že leta 1977 najbolj zastopano govedo in je takrat predstavljalo 80,2 % vse populacije GVŽ. Za govedom so bile svinje (17 %), za njimi konji. Zanimljivo malo v strukturi GVŽ pa je bilo perutnine in zajcev. Takrat je bilo skupno število GVŽ 408,406. Leta 1987 je prav tako najbolj zastopano govedo, ki sedaj predstavlja 83,7 %, za njim so svinje (14,3 %), glavna razlika med letom 1977 in 1987 pa je le ta, da sedaj ni konjev, ker jih je nadomestila kmetijska mehanizacija. Skupaj je v letu 1987 308.362 GVŽ. Povprečje števila GVŽ na gospodinjstvo je 4,813. Leta 1977 je bilo to povprečje 6,381.

Glede na socioekonomsko strukturo imajo leta 1987 najvišji povpreček mešana pretežno kmečka gospodinjstva (7,924), najmanjši povpreček imajo čista nekmečka gospodinjstva (1,303). Leta 1977 so imela najvišji povpreček čista kmečka gospodinjstva. Glede na posestno strukturo leta 1987 imajo najvišji povpreček gospodinjstva z nad 5 ha zemlje in to kar 15,215, najmanjši pa gospodinjstva brez zemlje (0,074). Leta 1977 je bil podoben položaj. Ugotavljali pa smo tudi, kako se je spreminjalo število GVŽ leta 1987 glede na leto 1977. Kot spremembo smo vzeli, če se je število GVŽ spremenilo navzgor ali navzdol za več kot 10 %. Ugotovili smo, da se je kar pri 34 gospodinjstvih število GVŽ zmanjšalo za več kot 10 %. Pri 15 gospodinjstvih je ostalo isto in ravno tako pri 15 gospodinjstvih se je povečalo. Z ozirom na starostno strukturo je število GVŽ najbolj naraslo pri generacijskih gospodinjstvih in se je najbolj zmanjšalo pri starajočih gospodinjstvih. Z ozirom na posestno strukturo je število GVŽ najbolj upadlo pri gospodinjstvih s 3 - 5 ha obdelovalne zemlje in se najbolj zvečalo pri gospodinjstvih z nad 5 ha zemlje.

Glede socioekonomske strukture se je število GVŽ najbolj zmanjšalo pri čistih kmečkih gospodinjstvih in sicer kar pri 17 - ih. Število GVŽ pa se je največkrat zvišalo pri čistih nekmečkih gospodinjstvih.

Opremljenost obdelovalnih površin z živino se računa s številom GVŽ na hektar. Skupni povpreček je 1,881 GVŽ/ha, najvišjo obremenjenost imajo čista nekmečka gospodinjstva (2,093) in najmanjšo mešana pretežno nekmečka gospodinjstva (1,508).

3.3. TRŽNOST KMETOVANJA

73,4 % gospodinjstev je vključenih v tržno proizvodnjo. 95,7 % gospodinjstev prodaja proizvode preko organizirane prodaje (KZ, TOK). Nobeno gospodinjstvo ne prodaja proizvodov na živilskem trgu, pri 4,3 % gospodinjstev pa pridejo kupci na dom.

Z ozirom na starostno strukturo je vključeno v tržno pridelavo največ generacijskih in starajočih gospodinjstev. Z ozirom na socioekonomsko strukturo pa po kategorijah od čistih kmečkih do čistih nekmečkih gospodinjstev število gospodinjstev, ki prodajajo svoje proizvode, upada. Z ozirom na posestno strukturo prodaja narašča sorazmerno z velikostjo posestev. Največ prodajajo žitaric (34,63 %), na 2. mestu je mleko (24,6 %) in na 3. mestu je goveje meso (16,01 %). Glede na posestno strukturo prodajajo največ tisti, ki imajo od 3 do 5 ha zemlje. Prodaja pa narašča sorazmerno z velikostjo kmetij z izjemo posestev, ki so večja od 5 hektarov. Z ozirom na starostno strukturo pa prodaja z naraščanjem starosti gospodinjstev z izjemo starajočih gospodinjstev, ki prodajo največ, pada. Največje število tržnih artiklov prodajo starajoča gospodinjstva. Z ozirom na socioekonomsko strukturo smo ugotovili, da prodaja pada od čistih kmečkih gospodinjstev proti čisto nekmečkim, zanimivo pa je, da čista nekmečka gospodinjstva prodajajo največ vrst proizvodov. Upadanje izstopa pri mešanih enakovrednih gospodinjstvih. Finančno korist od dela na kmetiji ima 46 gospodinjstev, od tega 26 ustvari s kmetovanjem v strukturi celotnega dohodka do $\frac{1}{4}$, 10 gospodinjstev do $\frac{1}{2}$, nad $\frac{1}{2}$ pa daje kmetovanje le pri 10-ih gospodinjstvih.

ostale nekatere kmetije brez naslednika. Takšne kmetije so obsojane na propad, sed njimi tudi takšne, ki bi bile v pogojih usmerjenega kmetovanja perspektivne. Na drugi strani se pogosto pojavlja, da nasledniki prevzamejo kmetije v poznih zrelih letih, ko njihova volja na dela in posodabljanja kmetijske upade. Ob preizkušanju kmetije je bilo 41 % naslednikov starih od 40 do 50 let. Samo 25 % je bilo mlajših od 30 let in kar 4,7 % pa je bilo starejših od 60 let.

3.4. NASLEDSTVO IN PERSPEKTIVE KMETOVANJA

Nasledstvo v Genterovcih je pereč problem, saj polovica kmetij nima zagotovljenega naslednika. Od tega 47 % ne ve, kaj bi storili s kmetijo v prihodnosti.

Magallapítottuk, hogy a háztartások eléggé jól felszereltek.

Glede na starostno strukturo je nasledstvo zagotovljeno v dokaj enakem razmerju, edino pri generacijskih in ostarelih gospodinjstvih so odstopanja večja. Pri generacijskih je zagotovljenih 71 % naslednikov, brez naslednika pa je 7,1 %. Pri ostarelih je naslednikov 70 %, brez naslednikov pa 30 %. Glede na socioekonomsko strukturo so odstopanja pri čistih kmečkih in mešano pretežno nekmečkih gospodinjstvih. Pri čistih kmečkih jih ima 61 % naslednike, 23,8 % pa je brez naslednikov. Pri mešanih pretežno nekmečkih gospodinjstvih ima 75 % naslednika, brez naslednika ni nobenega gospodinjstva. 15 % je potencialnih naslednikov, ki so mladi in ne vedo kako bi se odločili. Pri čistih nekmečkih gospodinjstvih pa je naslednikov le 33 %, 66 % pa jih je brez. Glede na posestne razmere so razlike v gotovosti večje, edino pri gospodinjstvih do 0,5 ha in pri gospodinjstvih nad 5 ha ni bistvenih razlik. Pri gospodinjstvih med 3 - 5 ha zemlje je več takšnih gospodinjstev, ki nimajo naslednika (38,4 %), 30,7 % pa jih ima naslednika, isti odstotek pa odpade na gospodinjstva pri katerih je naslednik še mlad in ne ve kako bo se odločil.

Težave so predvsem tam, kjer so sedanji gospodarji ostareli in ne zmorejo težkega kmečkega dela. Nekateri so problem rešili s prodajo oziroma zamenjavo posestva za pokojnino ali preužitek, vseeno pa bodo ostale nekatere kmetije brez naslednika. Takšne kmetije so obsojene na propad, med njimi tudi takšne, ki bi bile v pogojih usmerjenega kmetovanja perspektivne. Na drugi strani se pogosto pojavlja, da nasledniki prevzamejo kmetije v poznih zrelih letih, ko njihova volja do dela in posodabljanja kmetijstva upade. Ob prevzemu kmetije je bilo 41 % naslednikov starih med 40 in 60 leti. Samo 25 % je bilo mlajših od 30 let in kar 6,7 % pa je bilo starejših od 60 let.

A mezőgazdasági munka

Kutatómunkánk során tanulmányoztuk a mezőgazdaságok felszereltségét, a családtagok korösszetételét, vagyis a háztartások szociális - gazdasági helyzetét.

Megállapítottuk, hogy a háztartások eléggé jól felszereltek. Legtöbb gazdaságban traktor van, de sok a vetőgép és a kaszálógép is. Minél nagyobb a birtok, annál jobb a gépekkel való felszereltség.

Legtöbb gazdaságtól az ABC Pomurka vásárolja fel rendszeresen a tejet. Az állattenyésztés legfőbb ága a szarvasmarhatenyésztés. De szükséges megemlíteni, hogy a tíz év előtti állatállomány száma máig nagyot csökkent. A legfőbb piaci termékek közé a gabonafélék, a tej és a marhahús sorolható.

Göntérházán nagy problémát jelent az öröklés, hisz a gazdaságok fele örökös nélkül maradt. Az idősebb parasztok ezért a földet legtöbbször eladják vagy felcserélik a parasztnyugdíj ellenében. Problémát jelent az is, hogy az örökös legtöbbször 40 éves kora után kapja meg a birtok tulajdonjogát és akkor már a mezőgazdaság modernizálására nem fektet nagyobb hangsúlyt.

Tabela št. 27: SOCIOEKONOMSKA STRUKTURA Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURO GOSPODINJSTEV

Socioekonomska struktura	Starostna struktura													
	mlado %		gene- rac. %		zre- lo %		stara- joče %		osta- relo %		kombi- nirano %		Sku- paj %	
čisto kmečko	-		3	14,3	3	14,3	6	28,6	8	38	1	4,7	21	100,0
čisto kmečko	1	12,5	3	37,5	3	37,5	1	12,5					8	100,0
mešano pret.kmeč.	1	12,5	3	37,5	3	37,5	1	12,5					8	100,0
mešano enakovredno	2	16,6	3	25,0	3	25,0	3	25,0	1	8,3			12	100,0
mešano pret.nekmeč.	3	25,0	5	41,6	1	8,3	3	25,0					12	100,0
čisto nekmečko	3	27,2	1	9,0	3	27,3	2	18,2	3	27,3			12	100,0
Skupaj	9	13,8	15	23,1	13	20,0	15	23,1	12	18,5	1	1,5	65	100,0

Tabela št. 29: OPREMLJENOST GOSPODINJSTEV S KMETIJSKO MEHANIZACIJO
GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	genera- cijsko	zrelo	stara- joče	osta- relo	kombi- nirano	skupaj
motorna							
kosilnica	2	7	6	7		1	23
traktor	6	15	8	10	3	1	43
obračalnik	2	6	6	8	1	1	24
nakladalna							
prikolica		4	2	2	1		9
nakladalna							
vila			1				1
trosilnik mine-							
ralnih gnojil		2		1			3
sod za gnojevko		3	1	2	1		5
sejalnik	4	6	5	4	2	1	22
motokultivator	1	6	2	6	2		14
silos	1	6	1	1	1	1	11
molzni stroj		2		1	1		5
motorna žaga	4	5	1	2	2	1	15

Tabela št. 30: OPREMLJENOST GOSPODINJSTEV S KMETIJSKO MEHANIZACIJO GLEDE NA POSESTNO STRUKTURO

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
motorna kosilnica		1	3	1	12	3	9	23
traktor		1	1	3	8	9	14	43
obračalnik				1	4	9	10	24
nakladalna prikolica		1			1	2	5	9
nakladalne vile							1	1
sod za gnojevko						1	4	5
sejalnik		1		1	2	4	9	22
motokultivator		1	2	2	2	3	2	14
silos				1	1	5	2	11
molzni stroj	-		3		3	1		7
motorna žaga		1	2	1	3	2	3	15
trosilnik mine- ralnih gnojil			1			3	12	3
		3	1	10	34	49	70	175

Tabela št. 31: OBDOBJE NAKUPA KMETIJSKIH STROJEV

Tabela št. 32: POMOČ PRI KMETIJSKIH OPRAVILIH GLEDE NA OBDOBJE PRED STROJENIŠTVOM

	do 1960	1961-65	1966-70	1971-75	1976-80	po 1980	Skupaj
motorna kosilnica			9	2	8	4	23
traktor			3	12	10	17	42
obračalnik			1	8	11	4	24
nakladalna prikolica				3	2	4	9
nakladalne vile						1	1
trosilnik min.gnojil				1		3	4
sod za gnojevko				2	3		5
sejalnik	3		1	2	4	13	23
motokultivator (freza)				1	5	8	14
silos		1	3	3	1	1	9
molzni stroj					2	3	5
motorna žaga			1		3	12	16
Skupaj	3	1	18	34	49	70	175

Tabela št. 32: POMOČ PRI KMETIJSKIH OPRAVILIH GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

Tabela št. 33: POMOČ PRI KMETIJSKIH OPRAVILIH GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	čisto kmečko		mešano-pretežno kmečko		mešano enako-vredno	mešano pretežno nekmečko		čisto nekmečko	Skupaj	
	mlado	generacijsko	zrelo	mlado		starejše				
DA	4	17	10	6	9	6	10	7	4	40
NE	5	4	5	2	3	6	5	5	7	24
Skupaj	9	21	15	8	12	12	15	12	11	64

Tabela št. 34: POMOČ PRI KMETIJSKIH OPRAVILIH GLEDE NA POSESTNE RAZMERE

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
DA	-	4	7	5	6	8	8	38
NE	5	3	4	2	5	5	2	26
Skupaj	5	7	11	7	11	13	10	64

Tabela št. 33: POMOČ PRI KMETIJSKIH OPRAVILIH GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	Skupaj
DA	4	10	9	10	7	1	41
NE	5	5	3	5	5	0	23
Skupaj	9	15	12	15	12	1	64

Tabela št. 34: POMOČ PRI KMETIJSKIH OPRAVILIH GLEDE NA POSESTNE RAZMERE

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
DA	-	4	7	5	6	8	8	38
NE	5	3	4	2	5	5	2	26
Skupaj	5	7	11	7	11	13	10	64

Tabela št. 35: VKLJUČEVANJE V KMEČKE SKUPNOSTI GLEDE NA SOCIO-EKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nakmečko	čisto nekmečko	Skupaj
ne	14	2	6	9	9	40
v strojno skupnost	1	1		1	1	4
v mlekarsko skupnost	6	5	4	2	3	20
v pašno skupnost	-					
v skupen hlev	-					
v drugo skupnost			2			2

Tabela št. 36: VKLJUČEVANJE V KMEČKE SKUPNOSTI GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	stara-joče	ostarelo	kombinirano	skupaj
ne	7	8	7	8	10		40
v strojno skupnost		1	2			1	4
v mlekarsko skupnost	2	6	4	6	2		20
v pašno skupnost	-						
v skupen hlev	-						
v drugo skupnost			1	1			2

Tabela št. 38: PRIPRAVLJENOST VKLJUČEVATI SE V KMEČKE SKUPNOSTI
Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURU

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enako- vredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmeč- ko	Skupaj
ne	20	7	12	10	10	59
strojna skupnost	1			2	1	4
pašna skupnost					1	1
mlekarska skupnost	1	1			1	3
skupen hlev	1					1
drugo	-					

Tabela št. 39: PRIPRAVLJENOST VKLJUČEVATI SE V KMEČKE SKUPNOSTI
Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURU

	mlado	genera- cijsko	zrelo	starajoče	osta- relo	kombi- nirano	Skupa.
ne	7	15	11	14	11	1	59
strojna skupnost	2			1	1		4
pašna skupnost	1						1
mlekarska skupnost	1		1		1		3
skupen hlev					1		1
drugo	-						

Tabela št. 40: PRIPRAVLJENOST VKLJUČEVATI SE V KMEČKE SKUPNOSTI Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO

POSIEDOVANJE ČIIVINE GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STANOVANJE

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
ne	5	7	10	5	11	12	9	59
strojna skupnost			1	2			1	4
pašna skupnost	19	8	12	1	12	8	10	1
mlekarska skupnost	2			1		1	1	3
skupen hlev	21	8	12		12	11	1	1
drugo	-							

Tabela št. 41: POSEDOVANJE ŽIVINE GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano kmečko	pretežno mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
da	19	8	12	12	9	60
ne	2				2	4
Skupaj	21	8	12	12	11	64

Tabela št. 42: POSEDOVANJE ŽIVINE GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
da	83	15	12	15	9	1	60
ne	1				3		4
Skupaj	95	15	12	15	12	1	64

Tabela št. 43: POSODOVANJE ŽIVINE GLEDE NA POSESTNO STRUKTURO

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	skupaj
da	3	7	10	7	10	13	10	60
ne	2		1		1			4
Skupaj	5	7	11	7	11	13	10	64
1,01-2				1	3		4	
2,01-3			2	2	5		12	
3,01-5		6	3	1	7	1	18	
nad 5		4	3	3			10	
Skupaj	21	8	12	12	11	11	64	

Tabela št. 44: ŠTEVILO GVŽ LETA 1987 GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano pret. kmečko	mešano enakovred.	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
brez živine	2				2	4
do 0,5 GVŽ	3		1	2	6	12
0,51-1 GVŽ	3		4	1	2	10
1,01-2 GVŽ			1	3		4
2,01-5 GVŽ	3	2	2	5		12
5,01-10 GVŽ	6	3	1	1	1	12
nad 10 GVŽ	4	3	3			10
Skupaj	21	8	12	12	11	64

Tabela št. 45: ŠTEVILO GVŽ GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO LETA 1987

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kobminirano	skupaj
brez živine	2	1	1	1	3		4
do 0,5 GVŽ	3	2	1	2	5	1	12
0,51-1 GVŽ		3	5	2	1	1	10
1,01-2 GVŽ	1	1	2				4
2,01-5 GVŽ	4	3	3	2	2		12
5,01-10 GVŽ	1	3	3	5	2		12
nad 10 GVŽ	2	3	1	2	1	1	10
Skupaj	9	15	12	15	12	1	64

Tabela št. 46: ŠTEVILO GVŽ NA POSESTNO STRUKTURO LETA 1987

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5 ha	nad 5ha	skupaj
brez živine	2		knečko 1		1			4
do 0,5 GVŽ	3	6		2		1		12
0,51-1 GVŽ		1	5	1	2	1		10
1,01-2 GVŽ			4					4
2,01-5 GVŽ		3	1	3	6	2		12
5,01-10 GVŽ		1		1	2	6	3	12
nad 10 GVŽ		2	3	3	2	3	7	10
Skupaj gvž	5	8	7	3	11	7	10	64
Skupaj		21	8	12	12	11		64

Tabela št. 48: ŠTEVILO GVŽ LETA 1977 GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
brez živine	1	3	1	3	4	8
do 0,5 GVŽ	1	2	1	1	1	2
0,51-1 GVŽ	3	3	5	2	1	7
1,01-2 GVŽ	2	1	3	5	2	4
2,01-5 GVŽ	2	3	3	5	2	13
5,01-10 GVŽ	6	2	4	3	1	16
nad 10 GVŽ	9	3	3	15	1	14
Skupaj	21	8	12	12	11	64

Tabela št. 49: ŠTEVILO GVŽ GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO LETA 1977

	mlado		generacijsko		zrelo		starajoče		ostarelo		kombinirano	skupaj
brez živine	1	3	2	3			2	1	3	1		8
do 0,5 GVŽ		1	1				1	1				2
0,51-1 GVŽ			2	2	1	5	1		3			7
1,01-2 GVŽ	1	1			2	3			1			4
2,01-5 GVŽ	3		3	1	5	3	1	1	1	5	2	13
5,01-10 GVŽ	2		4	1	3		5	3	2	3	5	16
nad 10 GVŽ	2		3		1		5	1	2	2	1	14
Skupaj	9	5	15	7	12	11	15	7	12	1	1	64

Tabela št. 50: ŠTEVILO GVŽ GLEDE NA POSESTNO STRUKTURO LETA 1977

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5 ha	skupaj
brez živine	3	3		1	1			8
do 0,5 GVŽ	1			1				2
0,51-1 GVŽ		2	5					7
1,01-2 GVŽ	1		3					4
2,02-5 GVŽ		1	3	6	1	4	5	13
5,01-10 GVŽ		1		3	3	3	5	16
nad 10 GVŽ		8		1	2	11	6	14
Skupaj	5	7	11	7	11	13	10	64

Tabela št. 51: GIBANJE ŠTEVILA ŽIVINE V LETIH 1977-1987 GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano kmečko	mešano pret.	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	Skupaj			
zvečanje	4	2	7	4	6	2	3	4	15	
ni sprememb		2				4	5	4	15	
zmanjšanje	9	17	15	4	12	6	15	4	3	34
Skupaj	21	8			12	12		11	64	

Tabela št. 52: GIBANJE ŠTEVILA ŽIVINE V LETIH 1977-1987 GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	Skupaj
zvečanje	1	5	4	4	1		15
ni sprememb	4	3	2	2	4		15
zmanjšanje	4	7	6	9	7	1	34
Skupaj	9	15	12	15	12	1	64

Tabela št. 53: GIBANJE ŠTEVILA ŽIVINE V LETIH 1977-1987 GLEDE NA POSESTNO STRUKTURO

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
zvečanje	2	3	1	2	2	5	15	
ni sprememb	2	1	5	1	2	3	1	15
zmanjšanje	139,351	63,398	666,252	5	25,017	8	4	34
Skupaj	7,745	7,924	11 5,521	7	2,011	13 434	10 5,132	64
	6,635	7,924	5,521	2,084	1,303	3,818		

Tabela št. 54: POVPREČJE ŠTEVILA GVŽ ZA GOSPODINJSTVA Z ŽIVINO TER VSA GOSPODINJSTVA
GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO LETA 1987

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	Skupaj
seštevek GVŽ	139,354	63,398	66,252	25,016	14,342	308,362
povprečje gospo- dinjstev z živino	7,741	7,924	5,521	2,084	1,434	5,139
povprečje vseh gospodinjstev	6,635	7,924	5,521	2,084	1,303	4,818

Tabela št. 55: POVPREČJE ŠTEVILA GVŽ ZA GOSPODINJSTVA Z ŽIVINO TER VSA GOSPODINJSTVA GLEDE
 NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO LETA 1977
 GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO LETA 1987

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
seštevek GVŽ	206,482	62,044	84,106	28,494	27,28	408,406
povprečje gospo- dinjstev z živino	10,867	7,755	7,008	3,166	3,41	7,292
povprečje vseh gospodinjstev	9,832	7,755	7,008	2,374	2,48	6,381

Tabela št. 56: POVPREČJE ŠTEVILA GVŽ ZA GOSPODINJSTVA Z ŽIVINO TER VSA GOSPODINJSTVA
GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO LETA 1987

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
seštevek GVŽ	47,042	110,978	47,554	74,232	17,826	10,586	308,362
povprečje gospo- dinjstev z							
živino	5,226	7,398	3,962	5,302	1,980	10,586	5,136
povprečje vseh gospodinjstev	5,226	7,398	3,962	4,948	1,485	10,586	4,815

Tabela št. 57: POVPREČJE ŠTEVILA GVŽ ZA GOSPODINJSTVA Z ŽIVINO TER VSA GOSPODINJSTVA GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO LETA 1977

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	Skupaj
seštevek GVŽ	55,834	113,938	60,1	98,946	45,988	33,6	408,406
povprečje							
gospodinjstev	0,124	0,105	1,114	2,25	4,11	6,676	15,215
z živino vseh	6,203	8,764	5,008	8,2455	5,109	33,6	7,292
povprečje vseh	0,074	0,105	1,013	2,25	3,737	6,676	15,215
gospodinjstev	6,203	7,595	5,008	6,596	3,832	33,6	6,381

Tabela št. 58: POVPREČJE ŠTEVILA GVŽ ZA GOSPODINJSTVA Z ŽIVINO TER VSA GOSPODINJSTVA GLEDE
NA POSESTNO STRUKTURO LETA 1987

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5 ha	Skupaj
seštevek GVŽ	0,372	0,74	11,143	15,762	41,108	86,788	152,158	308,362
povprečje gospodinjestev								
z živino	0,124	0,105	1,114	2,25	4,11	6,676	15,215	5,134
povprečje vseh gospodinjestev	0,074	0,105	1,013	2,25	3,737	6,676	15,215	4,813

Tabela št. 59: POVPREČJE ŠTEVILA GVŽ ZA GOSPODINJSTVA Z ŽIVINO TER VSA GOSPODINJSTVA GLEDE NA
 POSESTNO STRUKTURO LETA 1977

	1977							1987	
	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj	
seštevek GVŽ	1,7	6,5	9,82	14,936	43,53	65,62	133,106	139,774	408,406
povprečje	318,65		80,2		254,2		83,7		
gospodinjstev	67,67		17,0		43,32		14,3		
v živino	0,85	1,45	2,45	1,358	6,22	6,56	11,1	13,98	7,294
povprečje vseh	3,006		0,8		4,215		1,4		
gospodinjstev	0,34	1,402	1,358	6,22	5,965	10,238	13,98	6,382	
Skupaj	197,276		100,0		303,587		100,0		

Tabela št. 60: STRUKTURA ŽIVINSKEGA FONDA LETA 1977 in 1987

	1977		1987	
	število GVŽ	%	število GVŽ	%
konji	6,5	1,6	-	
govedo	318,65	80,2	254,2	83,7
svinje	67,67	17,0	43,32	14,3
zajci	1,45	0,4	1,83	0,6
perutnina	3,006	0,8	4,215	1,4
Skupaj	397,276	100,0	303,565	100,0

Tabela št. 61: ŠTEVILO GVŽ NA HEKTAR OBDELOVALNIH POVRŠIN GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano	mešano	mešano	čisto	skupaj
	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	enakovredno	pretežno	nekmečko	
GVŽ	139,354	63,398	66,252	25,016	14,342	308,362
obdelovalna zemlja - ha	74,15	32,55	33,77	16,58	6,85	163,90
GVŽ/ha	1,879	1,947	1,961	1,508	2,093	1,881

Tabela št. 62: PRODAJA KMETIJSKIH PRIDELKOV GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano kmečko	pretežno mešano	mešano enakovredno	mešano pretežno	čisto nekmečko	skupaj
da	13	7	10	10	9	4	43
ne	8	1	12	2	3	7	21
Skupaj	21	8	12	12	12	11	64

Tabela št. 63: PRODAJA KMETIJSKIH PRIDELKOV GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
da	8	10	10	10	4	1	43
ne	1	5	2	5	8	-	21
Skupaj	9	15	12	15	12	1	64

Tabela št. 64: PRODAJA KMETIJSKIH PRIDELKOV GLEDE NA POSESTNO STUKTURO

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
da	1	2	7	3	9	11	10	43
ne	4	5	4	4	2	2	-	21
Skupaj	5	7	11	7	11	13	10	64
na direktnem trgu - sami kupci pridejo			1			1	2	
preko posrednikov	14	8	12	7	6		47	
na doma								
Skupaj	14	8	12	7	6		47	

Tabela št. 65: NAČIN PRODAJE TRŽNIH VIŠKOV GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj				
preko organizirane prodaje	8	11	9	11	1	45				
preko organizirane prodaje na živilskem trgu - sami	14	7	12	7	5	45				
preko organizirane prodaje na živilskem trgu preko posrednikov	1	1	1	1	1	2				
kupci pridejo na dom	9	11	1	9	12	5	1	1	2	47
Skupaj	14	8	12	7	6	47				

Tabela št. 66: NAČINI PRODAJE TRŽNIH VIŠKOV GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
preko organizirane prodaje na živilskem trgu - sami	8	11	9	11	5	1	45
-preko posrednikov kupci pridejo na dom	1			1			2
Skupaj	9	11	9	12	5	1	47

Tabela št. 67: NAČIN PRODAJE TRŽNIH VIŠKOV GLEDE NA POSESTNO STRUKTURO

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5 ha	skupaj	
preko organi-									
zirane prodaje	17	2	6	3	4	10	13	10	41
na živilskem	5			4		2			11
trgu - sami	20	13		13		10			57
na živilskem trgu							3		3
-preko posrednikov	9	5		3		3			21
kupci pridejo na	30	12		29		10			81
dom	1							1	2
Skupaj	1	2	6	4	10	13	11	47	

prodaje

na

drugem

Tabela št. 68: GLAVNI TRŽNI PRIDELKI GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURU

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
goveje meso	17	14	3	1	6	41
svinjsko meso	5		4	2		11
mleko	20	13	13	10	1	57
jajca					3	3
krompir	9	5	3	3	1	21
žitarice	30	12	29	10	9	90
industrijske rastline	4	3	7	5	3	22
zelenjava						
vino		2			1	3
sadje						
les						
drugo						

Tabela št. 69: GLAVNI TRŽNI PRIDELKI GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
goveje meso	5	9	14	12		1	41
svinjsko meso	1	4	2	4			11
mleko	14	13	15	13		2	57
jajca				3			3
krompir	6	2	3	6	4		21
žitarice	23	22	8	19	15	3	90
ind.rastline	6	10	1	4	1		22
zelenjava							
vino			2	1			3
sadje							
les							
drugo							

Tabela št. 70: DOHODEK OD DELA NA KMETIJI GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
do 1/4	8	3	5	6	4	26
do 1/2	2	1	3	1	1	10
do 3/4		3	1			4
več kot 3/4	8	1	2	5	1	17
Skupaj	15	8	11	7	5	46

Tabela št. 71: DOHODEK OD DELA NA KMETIJI GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
do 1/4	4	7	5	6	3	1	26
do 1/2	2	3	2	2	1		10
do 3/4			2	2			4
več kot 3/4	2	1		2	1		6
Skupaj	8	11	9	12	5	1	46

Tabela št. 72: DOHODEK OD DELA NA KMETIJI GLEDE NA POSESTNO STRUKTURO

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
do 1/4	1	2	4	3	8	5	3	26
do 1/2			1	1	2	3	3	10
do 3/4	13	2	1			2	1	4
nad 3/4	5	2		5		3	3	6
Skupaj	1	2	6	4	10	13	10	46
gospodar je mlad, če ne raznišlja z nasledniku			1					1
skupaj	21	8	12		12		6	59

Tabela št. 73: PROBLEMATIKA NASLEDSTVA GLEDE NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
da	3	4	8	8	30	
ne						
naslednik je	13	2	4	9	2	30
mlad, ne ve	5	2	5		4	16
se bo odločil	3	4	2	3		12
gospodar je mlad, še ne razmišlja		1				
o nasledniku	8	14	12	10	1	59
Skupaj	21	8	12	12	6	59

Tabela št. 74: PROBLEMATIKA NASLEDSTVA GLEDE NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
da	3	10	4	6	7		30
ne	2	1	4	6	3		16
naslednik je mlad, ne ve		3	1	2	2	5	13
kako se bo odločil	3	2	4	2		1	12
gospodar je mlad, še ne razmišlja		1	2	1	1	4	9
o nasledniku		1					1
Skupaj	8	14	12	14	10	1	59

Tabela št. 75: PROBLEMATIKA NASLEDSTVA GLEDE NA POSESTNE RAZMERE

	brez zemlje	čisto kmečko do 0,5ha	mešano kmečko 0,51-1ha	mešano enakovredno 1,01-2ha	mešano pretežno 2,01-3ha	mešano 3,01-5ha	nad 5ha	skupaj
da poskušali bodo zagotoviti naslednika	3	7	4	8	4	4	30	
ne	3	1	2	2	5	3	16	
naslednik je mlad, ne ve kako se bo odločil	1	2	1	1	4	3	12	
gospodar je mlad, ne razmišlja o nasledniku		1					1	
Skupaj	7	11	7	11	13	10	59	

Tabela št. 76: KAJ NAMERAVAJO STORITI V PRIMERU NEZAGOTOVLJENEGA NASLEDSTVA Z OZIROM
NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
poskušali bodo za- gotoviti naslednika	1	2		1		4
kmetijo bodo prodali, hišo pa obdržali			3		1	4
kmetijo in hišo bodo prodali	1					1
kmetijo bi oddali v zameno za pokojnino	1	1				2
kmetijo bi oddali v najem za preužitek	1					1
še ne vedo, kaj bi storili	3	2	3	1	3	11
Skupaj	7	5	6	1	4	23

Tabela št. 77: KAJ NAMERAVAJO STORITI V PRIMERU NEZAGOTOVLJENEGA NASLEDSTVA
Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURO

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
poskušali bodo zagotoviti naslednika			2	1		1	4
kmetijo bodo prodali hišo pa obdržali	2		1	1			4
kmetijo s hišo vred bodo prodali					1		1
kmetijo bi oddali v zamenjavo za pokojnino				2			2
kmetijo bi oddali v najem za preužitek					1		1
še ne vedo, kaj bi storili		2	1	1	1	6	11
Skupaj	2	1	5	4	1	7	20
Skupaj	2	1	8	8	3	1	23

Tabela št. 78: KAJ NAMERAVAJO STORITI V PRIMERU NEZAGOTOVLJENEGA NASLEDSTVA

Tabela št. 79: Z OZIROM NA POSESTNE RAZMERE OB PREVZEMU KMETIJE GLEDE NA POSESTNO STRUKTURU

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5 ha	Skupaj
poskušali bodo zagotoviti naslednika				1	1	1	1	4
kmetijo bodo prodali hišo bodo obdržali		3	1	3	1	3	1	4
kmetijo s hišo vred bodo prodali	4	1	4	2	4	1	1	1
kmetijo bi oddali v zameno za pokojnino	2	1	1	2	4	2	1	2
kmetijo bi oddali v najem za preužitek	1	1	2	1	1	1	1	1
še ne vedo, kaj bi storili	7	11	7	11	13	10	5	11
Skupaj		3	1	3	3	9	4	23

Tabela št. 79: STAROST SEDANJEGA GOSPODARJA OB PREVZEMU KMETIJE GLEDE NA POSESTNO STRUKTURO

starostne kategorije	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5 ha	Skupaj
do 30 let	2		3	3	4	3	15
31-40 let		4	1	4	2	4	15
41-50 let	3	5	1	2	3	1	15
51-60 let	1	2	1		4	2	10
nad 60 let	1		1	2			4
Skupaj	7	11	7	11	13	10	59

4. IZRABA TAL V KATASTRSKI OBČINI GENTEROVCI S POSEBNIM OZIROM NA PROBLEMATIKI ZEMLJIŠKE RAZDROBLJENOSTI

Poročilo pripravili:

Tatjana Gyökoš, SŠKPEU, Lendava

Gabriele Frank, ZG za Slovence, Celovec

Boštjan Štiglic, Srednja družboslovna šola Celje

Jurij Vengust, Srednja družboslovna šola Celje

Družbeno-gospodarski razvoj Slovenije je tudi na tem področju povzročil temeljite spremembe v izrabi zemljišča in različni sestavi prebivalstva.

Že pred leti je bil na tem področju socialno geografski tabor, ki je preučeval stanje v kmetijstvu. Genterovsko območje ima za kmetijstvo razmeroma ugodne pogoje. Izraba tal je vselej skupen odsev različnih naravnih, socialnih, ekonomskih in kulturnih vplivov. Hitrejši razmah kmetijstva zavira drobno posest. V Genterovcih ima večina kmetij od 3 do 5 ha zemlje. Ovira je tudi razdrobljenost zemljišča, ki je ostala še od madžarskega dednega prava, po katerem se pri dedovanju delili posest na otroke. Obdobje ekstenzivne industrializacije je močno zmanjšalo število kmečkega prebivalstva. Oddaljenost vasi od industrijskih središč je povzročilo odseljevanje.

4.1. IZRABA TAL

Dobro polovico površine K.O. Genterovci pokrivajo njive (58 %), ki so dobro obdelane, vendar pa obstajajo tudi nekatere njive, ki so bolj ali manj slabo obdelane. Okrog 331 ha je obdelovalne zemlje, 290 ha vinogradov (Lendavske Gorice in na Goričkem).

Zanimivo je to, da imajo nekatera čista kmečka gospodinjstva celo manj kot 1 ha zemlje, medtem ko imajo nekatera čista nekmečka tudi do 3 ha zemlje. Njive so bolj razširjene na površinah

s prodnimi nanosi, travniki so na bolj vlažnih tleh, gozdovi pa v zamočvirjenih predelih. V Genterovcih je prisotna deagrarizacija, ki se kaže v nekaterih zapuščenih ali zelo ekstenzivno izkoriščenih njivah ne glede na kakovost tal. Zamočvirjenost odpravljajo z melioracijami (izsuševanje), ki vpliva na nivo talne vode. V katastrski občini pridelujejo največ pšenice, koruze, krompirja ter sladkorne pese. V naselju so stari kmečki sadovnjaki, ki so slabo rodni.

4.2. ZEMLJIŠKI POTENCIALI

Velikost posesti je v mnogočem odvisna od naravnogeografskih razmer. Značilen je tradicionalni razvoj kulturne pokrajine z bolj ali manj intenzivnim drobljenjem posesti. Velikost posesti smo analizirali tudi z vidika socioekonomske strukture. Povprečna velikost vse posesti je približno 109 arov, obdelovalne zemlje je 105 arov, vinogradov pa približno 10 arov. Zanimivo je, da posedujejo mešana pretežno kmečka gospodinjstva več zemlje kot čista kmečka gospodinjstva. Mešana enakovredna gospodinjstva imajo za približno 40 arov več vinogradov kot čista kmečka gospodinjstva. Skoraj vsa zemlja je tudi obdelana. Po podatkih ankete ima samo ena kmetija v K.O. Genterovci nad 20 parcel, ki tvorijo več kot 5 ha zemlje. Največ kmetij v velikosti 1-3 ha, sledijo takšne z do 3 ha in 3-5 ha. Odstotek kmetij s 5-10 ha pa je 5,6 %. Pri izvajanju anket smo ugotovili, da jemljejo zemljo v najem v glavnem največji kmetje, medtem ko mali kmetje zemlje ne jemljejo v najem. Na podlagi analize po starostni strukturi smo ugotovili, da so kmetije, ki jemljejo zemljo v najem predvsem mlade družine, ki imajo perspektivo in se usmerjajo v tržno proizvodnjo, pri starejšem prebivalstvu pa je opazna precejšnja nezainteresiranost za najemanje večjih površin zemlje. V najem dajejo zemljo predvsem manjši kmetje, ki imajo v povprečju 1-2 ha zemlje. To je predvsem ostarelo ali starajoče prebivalstvo, ki so jih mladi družinski člani zapustili, sami pa niso sposobni obdelovati zemlje. Zemljo kupujejo

predvsem mali kmetje, medtem ko veliki kmetje zemlje ne kupujejo iz več razlogov. Zemlje ni na razpolago, izognejo se zemljiškemu maksimumu (10 ha), poleg tega pa je to tudi v njihovem finančnem interesu. V novjšem času pa opazimo, da zemljo kupujejo tudi čista nekmečka gospodinjstva, kar je verjetno posledica ekonomske krize, ki je prisilila te ljudi, da po rednem delu obdelujejo še manjše njive in s tem pridelajo hrano za dom. Pri prodajanju zemlje pa opazimo, da zemljo prodajajo tudi mlade družine, ki se selijo v mesta. Največ zemlje pa prodaja ostarelo prebivalstvo, ki je brez nasledstva in ni sposobno samo obdelovati zemlje. Pri zamenjavi zemlje pa opazimo, da so nekateri kmetje že zainteresirani, da bi imeli zemljo v enem kosu in stremijo za tem, da s sosednjim kmetom po dogovoru menjujejo zemljo. To so predvsem veliki kmetje, ki uvajajo urbanizacijo zaradi lažje obdelave zemlje.

4.3. ZEMLJIŠKA RAZDROBLJENOST

Dejstvo je, da je več vzrokov za obstoječo zemljiško razdrobljenost, ki se med seboj tesno prepletajo, vendar pa sta poglavitna vzroka reliefne razmere in dedovalna politika. Učinki reliefa se odražajo zlasti v hribovskih območjih, medtem ko so učinki dedovalne politike primarni v ravninskih predelih.

Izdelali smo karto izrabe tal na območju K.O. Genterovci. Na podlagi te karte smo ugotovili, da je še vedno prisotna velika razdrobljenost. Pojavljajo se parcele na katerih lahko zasledimo po več kultur, kar še povečuje zemljiško razdrobljenost. Ponekod pa sosednji kmetje združujejo parcele s tem, da sejejo iste kulture, kar omogoča boljšo obdelavo s stroji in večji hektarski donos.

Relief v ravninskih predelih vpliva na zemljiško razdrobljenost pri formiranju sistemov poljske razdelitve na delitev različno kvalitetnih zemljiških kompleksov, ki pa predstavljajo razmeroma

Uvide na obsežnejši strukturo pa so najbolj zainteresirana statično komponento. Drugi vzroki so mlajši in je njihov prispevek k povečanju zemljiške razdrobljenosti vse pomembnejši.

Na vprašanje, ali menite, da razdrobljenost vpliva na obseg in posledice zemljiške razdrobljenosti so naslednje: težje je organizirati delo, zaradi majhnih parcel je otežena ali onemogočena uporaba kmetijske mehanizacije, zaradi parcelnih meja in poti med njimi je del zemlje odtegnjen intenzivni izrabi, prisotna je večja poraba neefektivnega delovnega časa in večja poraba energije. V anketi, ki smo jo izvedli na področju K.O. Genterovci je med prebivalstvom prevladovalo mnenje, da na obseg in gospodarnost proizvodnje najbolj vpliva otežena ali onemogočena uporaba kmetijske mehanizacije. Mnogokrat so poudarili, da je zaradi razdrobljenosti težje organizirati delo in je zaradi tega tudi poraba energije veča. Na vprašanje, koliko več bi lahko pridelovali z obstoječo mehanizacijo, če bi bila vsa zemlja v enem kosu, je bila večina prebivalstva mnenja, da bi bila produktivnost za 20 - 40 % večja, vendar pa je bilo precej ljudi mnenja, da ne bi bilo razlike. Na vprašanje, koliko več zemlje bi lahko obdelali z obstoječo mehanizacijo, pa je večina prebivalcev odgovorila, da ne bi bilo razlike.

4.4. MNENJE VAŠČANOV O PROBLEMATIKI ZEMLJIŠKE RAZDROBLJENOSTI

Zaradi velike zemljiške razdrobljenosti je otežena obdelava njiv, zato so pričeli na tem področju z izvajanjem komasacij. Vendar na začetku kmetje niso bili zainteresirani, zato je bilo izvajanje komasacij oteženo. V zadnjem času pa se kaže vedno večja zainteresiranost. Ostarelo prebivalstvo v veliki meri nima mnenja, kar kaže na nezainteresiranost starih ljudi. Z ozirom na posestno strukturo pa opazimo, da se z večanjem posesti povečuje tudi zainteresiranost za komasacije. Pri največjih kmetih pa je zainteresiranost nekoliko manjša, to pa je verjetno zaradi strahu pred izgubo kvalitetnejše zemlje.

Glede na socioekonomsko strukturo pa so najbolj zainteresirana mešana enakovredna gospodinjstva.

Na vprašanje, ali menite, da razdrobljenost vpliva na obseg in gospodarnost pridelave pa smo z ozirom na starostno strukturo ugotovili, da razdrobljenost vpliva na kmetovanje rahlo podpovprečno, pri ostarelem prebivalstvu, katero v večjem obsegu meni, da razdrobljenost ne vpliva na obseg in gospodarnost proizvodnje. Opazimo lahko, da približno 50 % prebivalstva meni, da razdrobljenost vpliva na obseg in gospodarnost proizvodnje. Predvsem so tega mnenja kmetje, ki imajo 1-3 ha zemlje, medtem ko največji kmetje menijo, da vpliv ni pomemben. Z ozirom na socioekonomsko strukturo pa smo ugotovili, da so tega mnenja v nadpovprečni meri mešana enakovredna gospodinjstva.

Sok az olyan család is, ahol a tagosításról nincs kizárólagos vélemény.

A föld tagoltsága (daraboltsága)

Csoportunk megállapította, hogy a mezőgazdaság e terén sok probléma van. A tagoltság legfőbb oka a magyar örökösödési jog.

Legtöbb földdel a paraszt vagy munkás-paraszt családok rendelkeznek. A föld daraboltsága miatt a terméshozam kisebb. Ezért az utóbbi években tagosítást végeznek a gontérházi határban is.

A kérdőívek segítségével megállapítottuk, hogy a lakosság többsége támogatja a fent említett folyamatot. De sokan vannak azok is, akik ellenzik ezt és nem bíznak a sikerességében. Ez különösen az idősebbekre és a nagyobb gazdákra érvényes a faluban.

Sok az olyan család is, ahol a tagosításról nincs kialakult vélemény.

Tabela št. 80: POSESTVA STRUKTURA Z OZIROM NA SLOVENSKEM KRAJU

brez zemlje do 0,5ha 0,51-1ha

čisto kmečko	2	3	2
mešano			
pretežno kmečko			
mešano snakovredno	4		
mešano pretežno nekmečko	2	4	3
čisto nekmečko	5	3	1
Skupaj	5	7	11

Tabela št. 81: POVRŠINA SKUPNIH ZEMLJIŠČ OBDELOVALNE ZEMLJE TER VINOGRADOV NA GOSPODINJSTVA
Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO (v arih)

		vsa zemlja	obdelovalna zemlja	vinogradi
čisto	vsa gospod.	397,14	353,10	5,10
kmečko	samo gospod.	25,71	1,57	-
	z zemljo	397,14	353,10	11,89
mešana	vsa gospod.	416,6	406,8	10,5
pret.	samo gospod.	-	2,08	0,66
kmečka	z zemljo	416,6	406,8	14
mešana	vsa gospod.	288,0	281,4	17,3
enakovr.	samo gospod.	8,76	-	3,33
	z zemljo	288,0	281,4	26
mešana	vsa gospod.	152,75	138,17	14,5
pret.	samo gospod.	152,75	138,17	10,8
nekmeč.	z zemljo	-	-	-
čisto	vsa gospod.	72,10	62,28	17,54
nekmeč.	samo gospod.	-	-	-
	z zemljo	132,17	114,17	48,25
Skupaj		271,33	253,54	16,59

Tabela št. 82: PROMET Z ZEMLJIŠČI V ZADNJIH 10-LETIH Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO
(ari/gospodinjstvo)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko
najeli zemljo	25,71	6,25	1,67	-	-
dali zemljo v najem	10	-	12,5	10	-
kupili zemljo	-	-	2,08	0,66	1,82
prodali zemljo	24,62	2,5	29,67	11,5	1,82
darovali zemljo	5,7	-	8,33	5,42	-
dobili zemljo v dar	4,76	6,25	-	3,33	-
zemljo odvzeli	-	-	-	-	-
zamenjava	16,96	-	-	10,83	-

Tabela št. 84: PROMET Z ZEMLJIŠČI V ZADNJIH 10 - LETIH Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO
(ari/gospodinjstvo)

	brez zemlje	do 0,5ha	0,50-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha
najeli zemljo	-	-	-	-	-	-	59
dali zemljo v najem	-	2,86	5,45	14,29	13,64	13,08	-
kupili zemljo	-	2,86	0,72	-	-	1,92	-
prodali zemljo	-	60,43	9,91	-	15,09	13,07	26
darovali zemljo	-	-	-	-	15	7,69	-
dobili zemljo v dar	-	-	3,64	-	-	3,08	11
zemljo odvzeli	-	-	-	-	-	-	-
zamenjava	-	-	2,73	14,29	-	-	35,6

Tabela št. 85: ŠTEVILO PARCEL NA KMETIJO Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO

Tabela št. 86: ŠTEVILO NAD 1 KM ODDALJENIM PARCEL Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
do 5	-	7	4	4	-	1	-	21
6 - 10	5	4	8	5	6	9	2	29
11 - 20	-	1	3	2	4	3	7	13
nad 20	-	1	-	-	2	-	1	1
Skupaj	-	7	11	7	11	13	10	64

Skupaj

5

6

11

7

12

13

10

64

Tabela št. 87: MERITE, DA RAZDRABLJENOST VPLIVA NA OBSEG IN GOSPODARNOST PRIDELAV

Tabela št. 86: ŠTEVILO NAD 1 KM ODDALJENIH PARCEL Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
-	5	4	8	5	6	6	3	37
do 2	-	1	3	2	4	3	3	16
3 - 5	-	1	-	-	2	2	4	9
6 - 10	-	-	-	-	-	2	-	2
nad 10	-	-	1	1	-	-	-	2
Skupaj	5	6	11	7	12	13	10	64

Tabela št. 87: MENITE, DA RAZDROBLJENOST VPLIVA NA OBSEG IN GOSPODARNOST PRIDELAVE
(Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovred.	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
da	10	4	7	6	4	31
ne	8	3	4	6	-	21
nima mnenja	3	1	1	-	7	12
Skupaj	21	8	12	12	11	64

Tabela št. 88: MENITE, DA RAZDROBLJENOST VPLIVA NA OBSEG IN GOSPODARNOST PRIDELAVE
(z ozirom na starostno strukturo)

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
da	7	7	5	8	3	1	31
ne	1	7	5	3	5	-	21
nima mnenja	1	1	2	4	4	-	12
Skupaj	9	15	12	15	12	1	64

Tabela št. 89: MENITE, DA RAZDROBLJENOST VPLIVA NA OBSEG IN GOSPODARNOST PRIDELAVE
(Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURU)

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	skupaj
da	1	2	6	5	6	8	3	31
ne	-	1	4	2	4	4	6	21
nima mnenja	4	4	1	-	1	1	1	12
Skupaj	5	7	11	7	11	13	10	64
da	4	1	1	1	2	2	1	12
ne	1	-	-	-	-	-	-	1
nima mnenja	4	1	4	5	2	2	1	19
Skupaj	3	2	1	1	-	-	1	8
da	1	-	-	-	-	-	-	1

Tabela št. 90: GLAVNI VZROKI ZA OBSTOJEČO ZEMLJIŠKO RAZDROBLJENOST (Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
neustrezna dedovalna politika	18	5	9	10	4	46
neizvajanje določil o zaščitenih kmetijah	-	1	1	-	-	2
nesposobnost odgovornih organov	2	1	1	-	-	4
dolgoletna nezainteresiranost za razvoj kmetijstva	4	2	2	-	1	9
individualna miselnost kmeta	4	1	1	2	1	9
špekulacije	1	-	-	-	-	1
težnja, da ima vsakdo zemljo	4	1	4	5	2	16
naravni pogoji	3	2	1	-	-	-
nimam mnenja	1	-	-	-	7	8
nimam mnenja	1	-	2	-	-	3

Tabela št. 91: GLAVNI VZROKI ZA OBSTOJEČO ZEMLJIŠKO RAZDROBLJENOST
(z ozirom na starostno strukturo)

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj						
neustrezna dedovalna politika	7	1	11	3	7	13	10	1	8	1	46	46	
neizvajanje določil o zaščiteneh kmet.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2	
nesposobnost odgovornih organov	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	2	4	4
dolgoletna nezainteresiranost za razvoj kmetijstva	1	-	1	-	1	13	2	1	3	1	2	9	9
individualna miselnost kmeta	-	-	3	2	1	2	-	-	3	-	1	9	9
špekulacije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
težnja, da ima vsakdo zemljo	4	-	7	-	1	6	2	-	3	-	1	16	16
naravni pogoji	1	-	1	1	-	-	3	1	-	-	4	6	6
nima mnenja	1	4	-	4	2	-	1	-	-	-	-	8	8

Tabela št. 92: GLAVNI VZROKI ZA OBSTOJEČO ZEMLJIŠKO RAZDROBLJENOST
(z ozirom na posestno strukturo)

	brez zemlje do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	skupaj	
neustrezna dedovalna politika	1	3	9	6	10	8	9	46
neizvajanje določil o zaščitnih kmetijah	-	-	-	-	-	-	2	2
nesposobnost odgovornih organov	-	-	1	-	-	1	2	4
dolgoletna družbena nezainteresiranost za razvoj kmetijstva	-	-	1	1	2	3	2	9
individualna miselnost kmeta	-	2	1	2	-	3	1	9
špekulacije	-	-	-	-	-	-	1	1
težnja, da ima vsakdo zemljo	-	-	4	6	2	3	1	16
naravni pogoji	-	1	-	-	1	4	-	6
nima mnenja	4	4	-	-	-	-	-	8

Tabela št. 93: V ČEM JE GLAVNI VPLIV RAZDROBLJENOSTI NA OBSEG IN GOSPODARNOST PRIDELAVE
(Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
težje je organizirati delo	3	2	3	3	3	14
zaradi manjših parcel je otežena ali onemogočena raba zemljiške mehanizacije	7	1	5	3	2	18
zaradi parcelnih meja in poti med njimi je del zemlje odteg- njen intenzivni izrabi	6	1	1	4	1	13
večja poraba neefektivnega delovnega časa	5	2	3	1	2	13
večja poraba energije	1	1	3	2	-	7

Tabela št. 94: V ČEM JE GLAVNI VPLIV RAZDROBLJENOSTI NA OBSEG IN GOSPODARNOST PRIDELAVE
(z ozirom na starostno strukturo)

	mlado		generacijsko		zrelo		starejše		ostarelo		kombinirano		skupaj	
težje je organizirati delo	2	1	5	2	1	2	4	2	2	3	-	5	14	14
zaradi majhnih parcel je otežena ali onemogočena raba kmet.meh.	2	1	4	1	3	4	6	4	2	2	1	4	18	18
zaradi parcelnih meja in poti med njimi je del zemlje odtegnjen intenzivni rabi	4	-	2	1	1	1	4	2	1	3	1	4	13	13
večja poraba neefektivnega delovnega časa	6	-	-	-	3	4	2	3	2	3	-	1	13	13
večja poraba energije	2	-	-	1	2	1	3	1	-	1	-	2	7	7

Tabela št. 95: V ČEM JE GLAVNI VPLIV RAZDROBLJENOSTI NA OBSEG IN GOSPODARNOST PRIDELAVE
(z ozirom na posestno strukturo)

	čisto kmečko	brez zemlje do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	skupaj			
težje je organizirati delo	6	1	2	4	2	2	3	3	3	1	14
zaradi manjših parcel je otežena ali onemogočena raba kmet.mehanizac.		4		6		7					28
zaradi parcelnih meja in poti med njimi je del zemlje odtegnjen intenzivni izrabi		1	1	3	4	4	2	2	4	2	18
večja poraba neefektivnega delovnega časa		8		13		12		11			44
večja poraba energije		-	1		1	2	3	4	2	2	13
		-	-		4	3	3	1	2	2	13
		-	1		1	1	1	2	1	1	7

Tabela št. 96: ALI BI OB ODPRAVI ZEMLJIŠKE RAZDROBLJENOSTI PREŠLI NA DRUGAČNO PROIZVODNO USMERJENOST (z ozirom na socioekonomsko strukturo)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
da	6	2	4	3	3	18
ne mnenja	10	4	6	7	1	28
nima mnenja	4	2	3	2	7	18
Skupaj	20	8	13	12	11	64

Tabela št. 97: ALI BI OB ODPRAVI ZEMLJIŠKE RAZDROBLJENOSTI PREŠLI NA DRUGAČNO PROIZVODNO USMERJENOST (Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURO)

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
da	4	3	3	5	3	-	18
ne	2	12	5	5	3	1	28
nima mnenja	4	-	4	4	6	-	18
Skupaj	10	15	12	14	12	1	64

Tabela št. 98: ALI BI OB ODPRAVI ZEMLJIŠKE RAZDROBLJENOSTI PREŠLI NA DRUGAČNO PROIZVODNO USMERJENOST (Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO)

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	Skupaj
da	1	-	1	4	5	4	3	18
ne	-	2	2	6	2	5	8	28
nima mnenja	3	3	6	4	1	1	2	18
Skupaj	4	8	11	7	11	13	10	64
do 100	-	-	-	-	1	-	-	1
nad 100	2	-	1	-	-	-	-	3
nima mnenja	1	-	-	-	-	7	-	8
Skupaj	21	8	12	12	11	11	10	64

Tabela št. 99: KOLIKO VEČ ZEMLJE BI LAHKO OBDELOVALI Z OBSTOJEČO TEHNOLOGIJO, ČE BI BILA VSA V ENEM KOSU (Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
enako	8	2	4	6	-	21
do 20 %	3	2	2	2	1	10
20 - 39 %	2	3	3	1	3	11
40 - 59 %	3	-	1	2	-	6
60 - 79 %	1	1	1	-	-	3
80 - 99	-	-	-	1	-	1
nad 100 %	2	-	1	-	-	3
nima mnenja	1	-	-	-	7	8
Skupaj	21	8	12	12	11	64

Tabela št. 100: KOLIKO VEČ ZEMLJE BI LAHKO OBDELOVALI Z OBSTOJEČO TEHNOLOGIJO, ČE BI BILA VSA V ENEM KOSU (Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURO)

	mlado zemlje		do generacijsko		zrelo		starajoče		ostarelo		kombinirano	skupaj
enako	1	1	5	4	6	6	5	3	4	-	2	21
do 20 %	1	2	3	1	-	4	1	2	2	-	1	10
20 - 39 %	3	-	3	3	2	1	3	2	4	-	1	11
40 - 59 %	1	-	2	3	1	1	-	-	2	1	1	6
60 - 79 %	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	3
80 - 99 %	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
nad 100 %	-	-	2	-	-	-	-	1	1	-	-	3
nima mnenja	1	4	-	-	2	1	-	4	-	-	-	8
Skupaj	9	7	16	11	11	14	11	12	13	1	1	64

Tabela št. 101: KOLIKO VEČ ZEMLJE BI LAHKO OBDELALI Z OBSTOJEČO TEHNOLOGIJO, ČE BI BILA V ENEM KOSU (Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO)

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	skupaj
enako	-	1	4	4	5	4	3	21
do 20 %	-	2	1	2	1	2	2	10
20 - 39 %	1	-	3	1	3	4	-	11
40 - 59 %	-	-	3	-	-	2	1	6
60 - 79 %	-	-	-	-	1	-	2	3
80 - 99 %	-	-	-	-	1	-	-	1
nad 100 %	-	-	-	-	-	1	2	3
nima mnenja	4	4	-	-	-	-	-	8
Skupaj	5	7	11	7	11	13	10	64

Tabela št. 102: ZA KOLIKO MENITE, BI SE POVEČALA PROIZVODNJA, ČE BI IMELI ENAKO POVRŠINO OBDELOVALNE ZEMLJE V ENEM SAMEM KOSU (Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
ne bi bilo razlike	7	2	1	4	-	14
do 20 %	3	2	7	2	3	17
10 - 39 %	7	1	5	3	3	19
40 - 59 %	3	2	-	1	-	6
60 - 79 %	-	-	-	1	-	1
80 - 99 %	-	-	-	-	-	-
nad 100 %	-	-	-	-	-	-
nima mnenja	1	3	-	-	4	8
Skupaj	21	10	13	11	10	64

Tabela št. 103: ZA KOLIKO MENITE, BI SE POVEČALA PROIZVODNJA, ČA BI IMELI ENAKO POVRŠINO
OBDELOVALNE ZEMLJE V ENEM SAMEM KOSU (Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURO)

	brez	mladoje	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
ne bi bilo razlike	-	4	4	4	3	3	-	14
do 20 %	2	4	3	3	2	2	1	17
20 - 39 %	4	6	2	2	1	4	-	19
40 - 59 %	1	1	5	-	3	4	-	4
60 - 79 %	1	-	-	-	-	-	-	-
80 - 99 %	-	-	-	-	-	1	-	-
nad 100 %	-	-	-	-	-	-	-	-
nima mnenja	1	-	2	1	4	-	-	8
Skupaj	9	15	11	15	12	1	64	

Tabela št. 104: ZA KOLIKO MENITE BI SE POVEČALA PROIZVODNJA, ČE BI IMELI ENAKO POVRŠINO OBDELOVALNE ZEMLJE V ENEM SAMEM KOSU (Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO)

	brez zemlje do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5 ha	Skupaj	
ne bi bilo razlike	19	6	11	10	5	51		
do 20 %	-	-	3	2	2	3	4	14
20 - 39 %	-	2	2	1	4	6	2	17
40 - 59 %	1	-	5	3	4	3	3	19
60 - 79 %	-	1	-	-	-	1	1	3
80 - 99 %	-	-	-	-	1	-	-	1
nad 100 %	-	-	-	-	-	-	-	-
nima mnenja	4	4	-	-	-	-	8	
Skupaj	5	7	10	6	11	13	10	64

Tabela št. 105: PRIPRAVLJENOST VZETI ZEMLJO V ZAKUP (Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
ne, sploh ne	19	6	11	10	5	51
ne, dovolj zemlje že imajo v zakupu	-	-	-	1	-	1
da, vendar samo od privatnika	1	1	-	-	1	3
da, vseeno od koga	-	1	1	1	-	3
zemlje ni na razpolago	-	-	-	-	-	-
nima mnenja	1	-	-	-	5	6
Skupaj	21	8	12	12	11	64

Tabela št. 106: PRIPRAVLJENOST VZETI ZEMLJO V ZAKUP (Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURO)

	mlado		generacijsko zrelo		starajoče		ostarelo		kombinirano		skupaj
ne, sploh ne	4	2	15	4	8	9	14	7	9	9	51
ne, dovolj zemlje že imajo v zakupu	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1
da, vendar samo od privatnika	1	-	-	-	2	-	-	-	2	-	3
da, vseeno od koga	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3
zemlje ni na razpolago	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
nima mnenja	1	3	-	3	1	-	1	-	3	-	6
Skupaj	9	5	15	7	12	10	15	7	12	11	64

Tabela št. 107: PRIPRAVLJENOST VZETI ZEMLJO V ZAKUP (Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO)

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5 ha	skupaj
ne, sploh ne	2	4	9	7	9	11	9	51
ne, dovolj zemlje že imajo v zakupu	-	-	1	-	-	-	-	1
da, vendar samo od privatnika	-	-	-	-	2	1	-	3
da, vseeno od koga	-	-	1	-	-	1	1	3
zemlje ni na razpolago	-	6	13	-	-	31	-	64
nima mnenja	3	3	-	-	-	-	-	6
Skupaj	5	7	10	7	11	13	10	64

Tabela št. 108: ALI SE VAM ZDIJO KOMASACIJE POTREBNE (Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
da mnenja	11	6	4	8	4	40
ne	2	2	-	2	-	6
nima mnenja	7	15	12	2	7	18
Skupaj	20	8	13	12	11	64

Tabela št. 109: ALI SE VAM ZDIJO KOMASACIJE POTREBNE (Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURO)

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
da	7	3 13	4 6	5 9	4	1	40
ne	1	- 2	2 2	- -	1	-	6
nima mnenja	1	4 -	5 4	2 6	7	-	18
Skupaj	9	7 15	11 12	7 15	12	1	64

Tabela št. 110: ALI SE VAM ZDIJO KOMASACIJE POTREBNE (Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO)

	brez zemlje do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	skupaj
da	1	3	4	5	9	11	40
ne	-	-	2	-	-	2	6
nima mnenja	4	4	5	2	2	1	18
Skupaj	5	7	11	7	11	10	64
nezainteresiranost polkmetov in nokatov	3	-	-	1	3	1	8
nezadostna naravna pogoja	4	-	-	1	2	-	7
zmanjšanje poziti- vniških izkušenj	4	4	4	4	1	2	19
slabo načrtovane akcije	2	1	-	1	1	1	6
drugo	2	1	-	1	1	1	6
nima mnenja	4	-	-	-	1	6	11

Tabela št. 111: GLAVNE OVIRE PRI IZVAJANJU KOMASACIJ (Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURO)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
nerazumevanje med kmeti	5	2	3	3	2	15
pomanjkanje sredstev	4	2	3	1	-	10
nezainteresiranost kmetov	10	3	6	4	1	24
nezainteresiranost polkmetov in nekmetov	3	-	1	3	1	8
neustrezne naravne razmere	4	-	1	2	-	7
pomanjkanje pozitivnih izkušenj	4	4	4	1	2	15
slabo načrtovane akcije	2	1	1	1	1	6
drugo	2	1	1	1	1	6
nima mnenja	4	-	-	1	6	11

Tabela št. 112: GLAVNE OVIRE PRI IZVAJANJU KOMASACIJ (Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURO)

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
nezaupanje med kmeti	3	4	3	3	1	1	15
pomanjkanje sredstev	-	4	1	4	1	-	10
nezainteresiranost kmetov	2	11	4	3	4	-	24
nezainteresiranost polkmetov in nekmetov	1	4	-	2	1	-	8
neustrezne naravne razmere	1	-	2	2	1	1	7
pomanjkanje pozitivnih izkušenj	4	3	2	3	3	-	15
slabo načrtovane akcije	2	-	-	3	1	-	6
drugo	-	-	2	2	2	-	6
nima mnenja	1	-	4	3	3	-	11

Tabela št. 113: GLAVNE OVIRE PRI IZVAJANJU KOMASACIJ (Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO)

	brez zemlje do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2h	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5 ha	skupaj	
nezaupanje med kmeti	-	1	1	3	2	4	4	15
pomanjkanje sredstev	-	1	2	-	2	2	3	10
nezainteresiranost kmetov	1	1	7	3	2	5	5	24
nezainteresiranost polkmetov in nekmetov	-	-	1	1	4	1	1	8
neustrezne naravne razmere	-	1	1	-	3	1	1	7
pomanjkanje pozitivnih izkušenj	-	1	3	2	3	3	3	15
slabo načrtovane akcije	-	-	-	1	3	-	2	6
drugo	-	-	-	1	3	2	-	6
nima mnenja	3	4	2	1	0	1	0	11

Tabela št. 114: KAJ MENITE O POPOLNEM PODRUŽBLJANJU KMETIJSKE ZEMLJE (Z OZIROM NA SOCIOEKONOMSKO STRUKTURU)

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
da	8	3	7	1	2	21
da, s pridržki	2	2	1	2	1	8
ne	8	2	2	7	1	20
nima mnenja	3	1	2	2	7	15
Skupaj	21	8	12	12	11	64

Tabela št. 115: KAJ MENITE O POPOLNEM PODRUŽBLJANJU KMETIJSKE ZEMLJE (Z OZIROM NA STAROSTNO STRUKTURO)

	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	skupaj
da	3	6	5	3	4	-	21
da, s pridržki	2	2	1	1	1	1	8
ne	2	5	3	8	2	-	20
nima mnenja	2	2	3	3	5	-	15
Skupaj	9	15	12	15	12	1	64

Tabela št. 116: KAJ MENITE O POPOLNEM PODRUŽBLJANJU KMETIJSKE ZEMLJE (Z OZIROM NA POSESTNO STRUKTURO)

	brez zemlje	do 0,5ha	0,51-1ha	1,01-2ha	2,01-3ha	3,01-5ha	nad 5ha	skupaj
da	1	-	3	2	6	6	3	21
da, s pridržki	-	1	1	2	1	3	-	8
ne	-	2	5	4	2	2	5	20
nima mnenja	4	4	2	-	2	2	1	15
Skupaj	5	7	11	8	11	13	9	64

5. DEGRADACIJA OKOLJA

Poročilo pripravili: **Milena Vukan, SŠKPEU Lendava**
Veronika Hribernik, SŠ za družboslovje in splošno kulturo
Vida Janežič, Ljubljana
Borut Graj, SŠKPEU Lendava

V obravnavano temo v še pretežno agrarnem naselju smo vključili predvsem naslednje elemente okolja: energijo, vodo, kemikalije in odpadke. Genterovci so pri oskrbi z energijo in vodo še samooskrbno, tradicionalno naselje. Če je pri energetski oskrbi neodvisnost od širšega okolja pozitivna, je pri oskrbi z vodo (na sedanji stopnji komunalne neopremljenosti) že negativna. Zaradi neurejene kanalizacije in uporabe raznovrstnih kemikalij je resno ogrožena kvalitete vode v vodnjakih. Negativne posledice pa so zapustile tudi melioracije, saj imajo gospodinjstva v SZ delu naselja že težave zaradi pomanjkanja vode. Razmeroma močna kemizacija kmetijstva moti že petino prebivalcev; najbolj onesnaženost zraka s škropivi. Gospodinjske odpadke odlagajo prebivalci na 4 lokacijah. S selekcijo odpadkov in rednim prekrivanjem bi obstoječa odlagališča lahko primerno uredili.

Ugotavljamo, da je degradirano okolje prisotno tudi že v agrarni pokrajini, žal to občutijo tudi že Genterovci.

5.1. ENERGETIKA

Že od nekdaj je bil gozd oz. drva glavni energetski vir v naselju Genterovci. Danes imamo še zmeraj kar 60 % gospodinjstev, kjer uporabljajo drva kot glavni energetski vir. Poleg le teh se uporabljata tudi premog in elektrika, vendar v manjši meri. V nobenem gospodinjstvu pa ne zasledimo ogrevanje s kurilnim oljem, medtem, ko so pred desetimi leti kurilno olje uporabljali še v štirih gospodinjstvih. Zelo malo sta se takrat uporabljala premog in elektrika, največ pa seveda drva (89 %).

Pri tem moramo dodati, da ni bistvenih razlik med kmečkimi in delavskimi gospodinjstvi. Tako kmečka kot nekmečka imata drva za glavni vir. V naslednjih petih letih 90 % prebivalstva ne namerava spreminjati energetskih virov. Sončnih zbiralnikov v naselju še ni in tudi v naslednjih petih letih se zanj ne namerava še nihče odločiti.

Tako kot že od nekdaj, so tudi še danes drva glavni energetski vir. Na to je vplivala tudi energetska kriza, saj je bilo pred desetimi leti več gospodinjstev, ki so uporabljala premog in kurilno olje kot danes. Naselje je v energetskem pogledu (če izvzamemo skromen delež porabljene elektrike) še zmeraj tradicionalno - glavni energetski vir so bližnji logi in gozdovi Goričkega.

5.2. OSKRBA Z VODO

Glede oskrbe z vodo so Genterovci izrazito tradicionalno naselje. Vsa gospodinjstva danes uporabljajo še zmeraj vodnjake. Tako so Genterovci eno redkih naselij v občini, ki nima vodovoda in se ljudje še vedno opirajo na star, tradicionalen način oskrbe z vodo - iz vodnjaka. Edini napredek je v tem, da črpajo danes gospodinjstva vodo z električnimi črpalkami - hidrofornji.

Ker ima večina gospodinjstev vodnjake na dvoriščih - v bližini hlevov - je tako tudi stalno prisotna nevarnost onesnaževanja vode, čeprav večina ljudi meni, da je njihova voda za sedaj še neoporečna.

Možnost onesnaževanja vode obstaja tudi zaradi neprimerne skladiščenja raznih kemikalij, škropiv, mineralnih gnojil, idr. Razmeroma močna je uporaba modernih pralnih sredstev - povprečno porabijo mesečno na člana gospodinjstva 1,23 kg pralnega praška. Enako je tudi z ostalimi kemikalijami (čistila, zdravila), kar še povečuje nevarnost v naselju, ki komunalno sploh ni opremljeno, hkrati pa uporabljajo prebivalci talnico.

Zato je nujno potrebno obveščanje ljudi, ki uporabljajo nevarne snovi med drugim v kmetijstvu, o stranskih vplivih kemikalij. Ustrezne strokovne službe (Zdravstveni dom Lendava) le poredko opravljajo laboratorijsko analizo vode in vodnjakov. Za Genterovce smo dobili podatke le za šolo in za zbiralnico mleka.

24. 3. 1987 je bila izvedena bakteriološka preiskava pitne vode pri hiši št. 21 A. Izvidi so pokazali, da so v vodi prisotne koliformne bakterije in streptokoki fekalnega izvora, zaradi česar voda ni primerna za pitje in jo je potrebno prekuhavati. Prisotnost bakterij fekalnega izvora v vodi kaže na to, da se pitna voda meša z odpadno vodo. Kljub temu pa ljudje še vedno v veliki večini zatrjujejo, da je njihova voda neoporečna in da možnosti za onesnaževanje vode ne obstajajo. Tu je po našem mnenju eden resnejših problemov, saj kljub negativnim izkušnjam (slaba kakovost vode, zmanjšana količina vode) ljudje neradi priznajo, da imajo pri oskrbi z vodo težave. Morda bi vzrok za takšno ravnanje lahko iskali v strahu prebivalcev pred morebitnimi novimi denarnimi prispevki.

Negativno so predvsem na količino vode vplivale meliorizacije, ki so bile izvedene leta 1986 na severozahodnem obrobju vasi. Povzročile so znižanje podtalnice, tako je nekaj vodnjakov ostalo brez vode in si morajo ljudje vodo prinašati iz globljih vodnjakov. Poleg tega prihaja tudi do kvarjenja črpalk, ki se mašijo s peskom. Spomladi, ob taljenju snega in deževju pride do znatnega dviga nivoja talne vode. Takrat se zmanjša tudi samočistilna sposobnost vode, ker je sloj, skozi katerega se voda filtrira tanjši.

Površinska voda se zaradi neurejene kanalizacije, ki se izteka v jarke ob cesti, meša s podtalnico in to negativno vpliva na kakovost vode v vodnjakih - prihaja do okuženosti vode s fekalijami.

Dokler v vasi ne bo urejenega vodovoda, bi morali bolj pogosto spremljati kvaliteto vode z ustreznimi analizami in tudi primer-
no urediti odtoke odpadne vode. Sedaj 18 gospodinjestev (28 %
vseh) odvaja odpadno vodo na gnojišče, 33 gospodinjestev (51 %)
v zaprto greznico in 13 gospodinjestev (20 %) v odprt jarek.

Bolj celovito bi rešili problem oskrbe z vodo z napeljavo vodovo-
da in z ureditvijo kanalizacije, saj je danes stopnja družbeno
ekonomskega "razvoja" (intenzivna uporaba kemikalij) žal le tež-
ko združljiva s tradicionalno vodno oskrbo.

5.3. UPORABA UMETNIH GNOJIL IN ŠKROPIV

V vasi Genterovci je največ (20) čisto kmečkih hiš, ki se ukvar-
jajo s poljedelstvom. Pri njih gre tudi za največjo uporabo mi-
neralnih gnojil in škropiv. Začeli so jih uporabljati postopno
in približno pred 15 - imi leti. Po opravljenih anketah in na-
ših izračunih je povprečna letna poraba 273,3 kg mineralnih
gnojil na ha - kar pomeni že dokaj intenzivno uporabo umetnih
gnojil. Zasledili smo tudi, da pri devetih gospodinjestvih sploh
ne uporabljajo gnojil, čeprav imajo obdelovalno zemljo. Najbolj
pogosta so gospodinjestva, ki porabijo od 800 do 1000 kg gnojila.
Toliko jih porabi kar 13 gospodinjestev.

Dokaj velika je tudi poraba škropiv: 3,05 kg na ha. Le eno go-
spodinjestvo ne uporablja škropiva, medtem ko največ - kar 28 -
gospodinjestev porabi do 5 kg škropiva.

Oboje, tako mineralna gnojila kot škropiva pa imata tudi slabe
strani:

- so zelo draga, saj gre za velike količine vložene energije;
za njih pogosto rabimo surovine iz uvoza, ipd.,
- poleg koristnega vpliva imajo tudi širok spekter negativnih
lastnosti, ki se največkrat pokažejo šele po večletni uporabi
(osiromašenje zemlje, onesnažena talnica...)

Pri našem delu pa žal nismo opravljali kemičnih analiz, temveč že odgovori anketiranih kažejo na to, da že 12 gospodinjstev (približno 19 %) moti močno onesnažen zrak zaradi škropljenja poljščin.

Zanemarljivo tudi ni število odgovorov, ki navajajo negativne učinke uporabljenih herbicidov na koruzo in druge kulture (popolen ožig, manjši donos, ipd.). Za popolnejšo podobo stanja (količino akumuliranih pesticidov v poljskih kulturah in količino nitratov v talni vodi) pa bi potrebovali laboratorijsko analizo.

Dodati velja še to, da kmetijski izdelki s presežnim deležem pesticidov niso zdravi (kopičenje v končnem porabniku - človeka - tudi do 500.000 - krat večje koncentracije kot so izmerjene npr. v žitu) in je zato njihov izvoz na zahod danes že nemogoč.

5.4. PROBLEMATIKA ODPADKOV

Genterovci so še zmeraj pretežno agrarno naselje. Tradicionalno naselje pa ostaja predvsem glede komunalne dejavnosti. Komunalne dejavnosti (sem štejemo kanalizacijo, vodovod in odvoz smeti) v Genterovcih ni. Pred desetletjem in pol, ko je v naselju prevladoval star tradicionalen način kmetovanja, je bil snovni in energetski krog med človekom in ostalim okoljem sklenjen. V zadnjih desetih letih pa je s potrošniškim načinom življenja prišlo do porasta količine odpadkov; ti so posledica industrijske družbe. Poleg porasta gospodinjskih odpadkov je prišlo do široke uporabe strupenih snovi - mednje štejemo škropiva, zdravila, odpadna olja, naftne derivate, stare barve idr.

Iz podatkov, zbranih z anketo, lahko sklepamo, da je današnja povprečna količina odpadkov v Genterovcih na člana gospodinjstva na teden še zmeraj samo 1,6 l. Večina gospodinjstev

"proizvede" na teden do 5 litrov odpadkov. kar je bistveno manj kakor v mestih. V ožjem zaledju Genterovcev smo s terenskim delom odkrili štiri odlagališča odpadkov. Najbolj pereč problem sta odlagališči št. 2 in 3. Obe odlagališči sta oddaljeni okoli 1000 m. Odlagališče št. 2 je v nekdanjem odkopu. Vaščani vanj odlagajo mešane odpadke, smetišče je napol sveže. Ob rednem prekrivanju bi na isti lokaciji sicer lahko uredili še sprejemljivo lokalno deponijo. Bolj neprijetno za okolje je odlagališče št. 3. Nahaja se poleg gramoznice, zalite z vodo. Sestava odpadkov na njem je mešana. Smetišče je sveže. Zaradi neurejenega odlaganja je zasmetena tudi širša okolica ribnika. Spomladi je zaradi pranja škropilnice v njem prišlo do množičnega pomora rib. Ob primerni preureditvi bregov bi lahko ribnik uredili za kopanje, saj vaška mladina rabi prostor za prosti čas in rekreacijo (kopanje), še posebej ob vodi, saj je Prekmurje od morja oddaljeno 300 km. Očistiti bi morali tudi širšo okolico - zasmetene površine odlagališča.

Smetišča v bližini bi lahko sanirali tako, da bi jih sproti zasipavali s peskom, z gradbenim materialom itd. V Genterovcih sta še dve smetišči, ki pa estetsko in funkcijsko ne posegata grobo v okolje, to sta številka 1 in 4. Obe sta manjšega obsega. Severno od naselja je tudi večja zasmetena površina.

Vaščani odlagajo odpadke danes na neurejena smetišča in neorganizirano. Z manjšim naporom bi jih lahko uredili (redno zasipavanje). V vasi bi po mnenju prebivalcev potrebovali vsaj zabojnik za zbiranje odpadnih surovin (kovine, steklo), kar bi tudi zmanjšalo količino odpadkov na lokalnem smetišču. Le ti (predvsem kemikalije in odpadna škropiva) pridejo v vodo in preko nje vstopajo v biocikel, kar je še poseben problem v Prekmurju, ki je žitnica Slovenije, hkrati pa je vsa prekmurska ravnina glavni vodonosnik tega dela Slovenije. Kljub svojemu obsegu in količini pa lahko kaj kmalu postane neuporaben (problem vodne oskrbe v občini).

A környezet degradációja

E téma megvilágításánál a még mindig agrár jellegű településnél a környezet következő részeit tanulmányoztuk:
az energiaforrásokat, a vizet, a vegyszereket és a hulladékokat.

Göntérháza még mindig önellátó, tradicionális település az energia - és a vízellátás szempontjából. Az energiaellátásnál a szélesebb környezettől való függetlenség pozitív, viszont a vízellátásnál a mostani komunális rendezetlenség fokán már ugyanez negatív. A rendezetlen szennyvíz - elvezetés és a különböző vegyszerek használata miatt komolyan veszélyeztetve van a kutakban a víz.

Negatív következményeket hagytak maguk után a meliorációs munkák is, hisz a falu északnyugati részén a háztartásokban problémát okoz a vízhiány.

A viszonylag erős vegyszerhasználat a mezőgazdaságban zavarja a lakosság egy-ötödét. Ők a permetszerekkel való levegőszennyezést hangsúlyozták ki a legjobban.

A háztartási hulladékokat a göntérháziak négy helyre, a falu közelébe szállítják. A hulladékok kiválogatásával és a szemét rendszeres letakarásával meg lehetne oldani a mostani szemétdrök használatát.

A degradált környezet az agrár jellegű vidékeket is sújtja, sajnos ezt Göntérháza is megérzi.

Tabela št. 117: GLAVNI ENERGETSKI VIRI GOSPODINJSTEV PRED 10 LETI

	čisto kmečko		mešano pretežno kmečko		mešano enakovredno		mešano pretežno nekmečko		čisto nekmečko		skupaj	
drva	19	29,3	8	12,5	12	18,7	9	14,0	9	14,0	57	89,1
premog	1	1,6	-	-	-	-	1	1,6	-	-	2	3,1
elektrika	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,6	1	1,6
kurilno olje	-	-	-	-	1	1,6	2	3,1	1	1,6	4	6,2
Skupaj	20	30,9	8	12,5	13	20,3	12	18,7	11	17,2	64	100,0

Tabela št. 118: GLAVNI ENERGETSKI VIRI DANES

	čisto kmečko		mešano pretežno kmečko		mešano enakovredno		mešano pretežno nekmečko		čisto nekmečko		skupaj	
drva	13	20,3	6	9,4	9	14,0	5	7,8	5,	7,8	38	59,3
premog	1	1,5	2	3,1	2	3,1	5	7,8	3	4,7	13	20,2
elektrika	6	9,4	1	1,5	1	1,5	2	3,1	3	4,7	13	20,2
kurilno olje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupaj	20	31,2	9	23,4	12	8,6	12	18,7	11	12,5	64	100,0

Tabela št. 119: DANAŠNJI VODNI VIR

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
hidrofor	9 14,0,6	6 9,3,9	9 14,0,3	8 12,5,7	6 9,3,8	38 59,1
vodnjak	12 18,7,1	1 1,5	4 6,2	4 6,2	5 7,8,4	26 40,4
Skupaj	21 28,7	7 10,8	13 20,2	12 16,7	11 17,1	64 100,0

Tabela št. 120: KAKOVOST VODE

TABELA ŠT. 121: MOŽNOST ONEKVAŽEVANJA VODNEGA VIRA

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
neoporečna	19 29,6	7 10,9	13 20,3	11 17,1	8 12,5	58 90,4
le za živino	2 3,17,2	4 6,3	7 10,9	4 6	3 4,6	5 7,7
se ne uporablja	0 0	3 4,7	6 9,4	6 9,4 1,5	0 0	1 1,5
Skupaj	21 32,7	7 10,9	13 20,3	12 18,6	11 17,1	64 100,0

Tabela št. 121: MOŽNOST ONESNAŽEVANJA VODNEGA VIRA

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	Skupaj
ne obstaja	11 17,2	4 6,3	7 10,9	4 6,3	5 7,8	31 48,4
majhna	9 14,0	3 4,7	6 9,4	6 9,4	4 6,3	28 43,8
velika	1 1,6	-	-	2 3,1	2 3,1	5 7,8
Skupaj	21 32,8	7 11,0	13 20,3	12 18,8	11 17,2	64 100,0

Tabela št. 122: ODVAJANJE ODPADNE VODE

TABELA ŠT. 122: TEDENSKA KOLIČINA ODPADKOV

	čisto kmečko		mešano pretežno kmečko		mešano enakovredno		mešano pretežno nekmečko		čisto nekmečko		skupaj	
gnojišče	8	12,5	1	1,5	4	6,3	2	3,1	3	4,7	18	28,1
zaprta greznica	6	9,4	7	10,9	5	7,8	8	12,5	7	10,9	33	51,1
odprt jarek	7	10,9	-	-	3	4,7	2	3,1	1	1,5	13	20,2
Skupaj	21	32,8	8	12,4	12	18,8	12	18,7	11	17,1	64	100,0

Tabela št. 123: TEDENSKA KOLIČINA ODPADKOV

Količina v litrih	Število članov gospodinjstva									Skupaj
	1čl.	2čl.	3čl.	4čl.	5čl.	6čl.	7čl.	8čl.	9čl.	
1 - 5 l	10	9	8	5	3	3	-	-	-	38
6 - 10 l	-	3	5	2	5	2	-	-	-	17
11 - 20 l	-	-	1	-	4	1	1	-	1	8
ne ve	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Skupaj	10	13	14	7	12	6	1	-	1	64
Skupaj	21	32,6	8	12,4	12	18,6	12	18,6	11	17,2

Tabela št. 124: NAČIN ODLAGANJA ODPADKOV

	čisto kmečko		mešano pretežno kmečko		mešano enakovredno		mešano pretežno nekmečko		čisto nekmečko		skupaj	
na skupno odlagališče	6	9,3	7	10,9	8	12,5	9	14,0	4	6,2	34	52,9
na zasebno odlagališče	5	7,8	-	-	1	1,5	2	3,1	2	3,1	10	15,5
kompostiranje	4	6,2	-	-	1	1,5	-	-	-	-	5	7,7
zasujemo	2	3,1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3,1
zažgemo	4	6,2	1	1,5	2	3,1	1	1,5	5	7,8	13	20,1
Skupaj	21	32,6	8	12,4	12	18,6	12	18,6	11	17,1	64	100,0
možnosti nadaljne izrabe	za odlaganje rastl. in gradb. odpadkov		ob rednem pre- krivanju možno odlag.gospod. odpadkov		ob rednem pre- krivanju možno odlag.gospod. odpadkov		za gospodinjstve odpadke ob rednem prekrivanju					

Tabela št. 125: GLAVNE ZNAČILNOSTI SMETIŠČ

Tabela št. 125: POSEBNI ODPADKI (ZDRAVILA, ŠKROPIVA, OLJA)

Značilnosti	Številka smetišča			
	1	2	3	4
velikost (m)	5 x 5 x 1,5	11 x 7 x 2	9 x 7 x 2	5 x 4 x 1
D x Š x V in prostornina	V = 37,15 m ³	V = 154 m ³	V = 126 m ³	V = 20 m ³
oddaljenost od naselja	300 m	850 m	1250 m	400 m
mikro lokacija	jarek	odkop	odkop	jarek
sestava odpadkov	mešana	mešana	mešana	mešana
poreklo odpadkov	gospodinjski	gospodinjski gradbeni	gospodinjski kmetijski gradbeni	kmetijski, gradbeni
lega smetišča glede na izrabo tal	rob travnika	gozd	grmovje ob gramoznici	travnik
stanje smetišča	napol sveže	napol sveže	sveže	napol sveže
izrazito slabe poteze smetišča	prisotnost starih kemikalij (škropiva, olja)	prisot. starih olj, zdravil, škropiv, miner. gnojil	prisot. različ. kemikalij, olj škropiv, zdravil	prisot. odpadnih olj
možnosti nadaljne izrabe	za odlaganje rastl. in gradb. odpadkov	ob rednem prekrivanju možno odlag. gospod. odpadkov	ob rednem prekrivanju možno odlag. gospod. odpadkov	za gospodinjske odpadke ob rednem prekrivanju

Tabela št. 126: POSEBNI ODPADKI (ZDRAVILA, ŠKROPIVA, OLJA)

Način odlaganja	čisto		mešano		mešano		čisto		skupaj	
	kmečko		pretežno kmečko		enakovredno	pretežno nekmečko	nekmečko			
skupno odlagališče	5	7,8	5	7,8	5	7,8	4	6,3	26	40,6
zasebno odlagališče	3	4,7	-		-		3	4,7	3	12,5
kompostiramo	2	3,1	-		-		-		2	3,1
zasujemo	7	10,9	4	6,3	3	4,7	-		15	23,4
zažgemo	3	4,7	-		3	4,7	3	4,7	4	6,3
Skupaj	20	31,2	9	14,1	11	17,2	10	15,7	64	100,0

Opomba: 264 kg pralnega praška/mesec: 213 prebivalci = 1,23 kg pralnega praška/preb./mesec

Tabela št. 127: UPORABA PRALNEGA PRAŠKA NA MESEC/NA GOSPODINJSTVO

Tabela št. 128: UPORABA SKROPIV NA LETO

kg praška	Število družinskih članov									skupaj	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
1	4	1	1							6	
2	4	5	2							11	
3	2	5	9	4	1		1			22	
4			3		2					5	
5		1	2	1						4	
6		1	2		3		1			7	
7											
8			5							5	
9			1	1	1					3	
10			1	1	2	2			1	7	
11			3							3	
12						1				1	
13											
Skupaj	10	13	21	6	9	2	2	2	2	1	64

Genterovci: 264 kg pralnega praška/mesec: 213 prebivalci = 1,23 kg pralnega praška/preb./mesec

Tabela št. 128: PORABA ŠKROPIV NA LETO

obdelovalna površina	Poraba škropi v kg						skupaj
	0 kg	0-5	6-10	11-15	15-20	21-30	
do 0,5ha	1	7	-	-	-	-	8
0,51-1ha	-	8	2	-	-	-	10
1-2ha	1	5	-	2	-	-	8
2,01-3	-	5	6	2	-	-	13
3,01-5	-	3	7	2	-	-	12
5,01-6	-	-	3	1	-	-	4
6,01-7	-	-	1	-	2	2	5
nad 7	-	-	-	-	2	2	4
Skupaj	2	28	19	7	4	4	64

Tabela št. 129: PORABA MINERALNIH GNOJIL NA LETO

obdelovalna površina	ne uporab.		v kg										Skupaj									
	št.	%	0-200		201-400		401-600		601-800		801-1000				1001-1500		1501-2000		2001-2500		2501-3000	
			gospod.																			
do 0,5 ha	2	3,12	3	4,68	2	3,12	1	1,56	2	3,12	-	-	-	-	-	-	-	-	10	15,6		
0,51-1ha	2	3,12	1	1,56	2	3,12	3	4,68	-	2	3,12	-	-	-	-	-	-	-	10	15,6		
1,01-2ha	1	1,56	1	1,56	1	1,56	1	1,56	1	1,56	2	3,12	1	1,56	-	-	-	-	8	12,4		
2,01-3ha	2	3,12	1	1,56	1	1,56	1	1,56	1	1,56	5	7,8	2	3,12	-	1	1,56	-	14	21,8		
3,01-5ha	-	-	2	3,12	2	3,12	1	1,56	-	1	1,56	3	4,68	1	1,56	1	1,56	1	1,56	12	18,7	
5,01-6ha	-	-	1	1,56	-	-	-	-	-	2	3,12	-	-	-	-	-	-	1	1,56	4	6,2	
6,01-7ha	1	1,56	-	-	-	-	-	-	-	1	1,56	-	-	-	-	-	-	-	2	3,1		
nad 7 ha	1	1,56	-	-	1	1,56	-	-	-	-	-	1	1,56	-	-	-	-	1	1,56	4	6,2	
Skupaj	9	14,04	9	14,04	9	14,04	7	9,92	4	6,24	13	20,28	7	9,92	1	1,56	2	3,12	3	4,68	64	100,0

Tabela št. 130: ALI JE KRAJ ONESNAŽEN?

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
da	-	1 1,6	1 1,6	4 6,3	1 1,6	7 10,9
zmerno	2 3,1	1 1,6	1 1,6	3 4,7	3 4,7	10 15,6
malo	13 20,3	3 4,7	7 10,9	3 4,7	4 6,3	30 46,9
ni onesnažen	5 7,8	3 4,7	3 4,7	2 3,1	4 6,3	17 26,6
Skupaj	20 31,6	8 12,5	12 18,8	12 18,8	12 18,8	64 100,0

Tabela št. 131: KAJ JE NAJBOLJ ONESNAŽENO?

	čisto kmečko	mešano pretežno kmečko	mešano enakovredno	mešano pretežno nekmečko	čisto nekmečko	skupaj
zrak	3	-	4	4	2	13
prod	2	1	3	2	5	13
voda	2	2	-	3	1	8
hrup	-	1	-	-	-	1
vegetacija	2	1	-	-	-	3
drugo	8	3	2	10	3	26
Skupaj	17	8	9	10	11	64

Tabela št. 132: KAJ VAS NAJBOLJ MOTI V OKOLJU? POGLAVITNI

	št.gospodinjstev	%
raztreseni odpadki	13	20,3
onesnažena voda	8	12,5
škropljenje (onesnažen zrak, posredno prst)	12	18,7
hrup	2	3,1
ne vem	29	45,3
Skupaj	64	100,0

njih živi prebivalstvo starejšega prebivalstva.

Veliko je tudi zgradb, ki so bile na takšen ali drugačen način adaptirane (dokladi, povečanje hiše, garaže), v njih pa prebiva pretežno mlajša generacija.

Pri anketiranju smo našli tudi na porušene in zapuščene hiše, ki kažejo na najbolj pereč problem v Prekmurju - izseljevanje. Kljub temu, da se mladi vračajo, raje gradijo nove, kot pa obnavljajo stare hiše. Te novogradnje pa se funkcijsko, še manj pa estetsko, ne vklapljajo v okolje (izdava na obdelovalnih površinah, dolge dovozne poti le za eno hišo) in razbijajo tipično podobo panonske vasi. V njih se naseljuje velik del nekmečkega in mlajšega prebivalstva, na drugi strani pa v starejših hišah (največkrat z nizkim stanovanjskim standardom) stari ljudje. Kljub razleditvi in izseljevanju zaradi odseljevanja mladih v mesto na vsaj eni vrstici intenzivne prenove hiš - vzrok je naj-
večkrat pomanjkanje denarja in aktivne delovne sile.

6. STAVBNI FOND, OPREMLJENOST GOSPODINJSTEV IN POGLAVITNI PROBLEMI NASELJA

Poročilo pripravili:

Igor Pečnik, STŠ Celje

Eva Tomšič, SŠDSK Vida Janežič, Ljubljana

6.1. STAVBNI SKLAD V GENTEROVCIH

Hiše v Genterovcih so večinoma starejšega datuma. Kar 34 (53 %) stavb je bilo zgrajenih do leta 1945, medtem ko novogradnje (hiše, zgrajene po letu 1971) zajemajo le 26 %.

V precejšnjem delu starega stavbnega sklada zasledimo hiše oziroma njihove zasnove še na osnovi panonsko-pomurskega tipa. V njih živi predvsem starejše prebivalstvo.

Veliko je tudi zgradb, ki so bile na takšen ali drugačen način adaptirane (dozidave, povečanje hiše, garaže), v njih pa prebiva pretežno mlajša generacija.

Pri anketiranju smo naleteli tudi na porušene in zapuščene hiše, ki kažejo na najbolj pereč problem v Prekmurju - izseljevanje. Kljub temu, da se mladi vračajo, raje gradijo nove, kot pa obnavljajo stare hiše. Te novogradnje pa se funkcijsko, še manj pa estetsko, ne vklaplajo v okolje (zidava na obdelovalnih površinah, dolge dovozne poti le za eno hišo) in razbijajo tipično podobo panonske vasi. V njih se naseljuje velik del nekmečkega in mešanega prebivalstva, na drugi strani pa v starejših hišah (največkrat z nizkim stanovanjskim standardom) stari ljudje. Kljub nasledstvu pa (največkrat zaradi odseljevanja mladih v mesta) na vasi ni opaziti intenzivne prenove hiš - vzrok je največkrat pomanjkanje denarja in aktivne delovne sile.

6.2. OPREMLJENOST GOSPODINJSTEV

Pri družbeno-gospodarski analizi naselja nas je zanimala tudi opremljenost gospodinjestev s komunalnimi vodi in predmeti osebnega standarda. V analizi so zajeti naslednji elementi:

- tekoča voda v hiši
- stranišče v hiši
- električna napeljava
- kopalnica
- radio
- hladilnik
- zmrzovalna skrinja ali omara
- pralni stroj
- TV (črnobeli, barvni)
- avtomobil
- telefon

Posamezne pojave smo točkovali, suma pa nam je pokazala določeno stanje opremljenosti gospodinjestev. Pojavljajo se razlike glede opremljenosti gospodinjestev med kmečkim in nakmečkim prebivalstvom, kakor tudi med starejšimi in mlajšimi gospodinjestvi. Starejši ljudje so pri predmetih osebnega standarda manj zahtevni, ne čutijo potreb po dobrinah današnje potrošniške družbe, obenem pa jim tudi samo delo na kmetiji ne prinaša dovolj velikega zaslužka.

Nasprotje so mladi, ki večinoma združujejo delo na kmetiji in v mestih ali večjih naseljih. Zato so tudi njihove potrebe večje, kar se odraža tudi v dobri opremljenosti njihovih gospodinjestev.

Čisto kmečkih gospodinjestev je največ v ostarelih družinah, potem pa se ta odstotek zmanjšuje, čim mlajše so družine. Čisto nakmečka gospodinjestva pa zajemajo predvsem mlade in zrele družine.

Socialno ekonomska struktura se je najbolj spremenila po II. svetovni vojni. Na kmetijah so ostali stari ljudje, mlade pa

6.3. POGLAVITNI PROBLEMI V NASELJU

Anketa je obsegala tudi poglavitna vprašanja glede problemov v naselju in ugotovili smo, da so le-ti zelo pestri in se v večini primerov ujemajo že z našimi vprašanji v anketah.

Večina anketiranih občuti kot problem predvsem odseljevanje mladih in sicer kar 83 %. 42 % ljudi si želi delovna mesta v bližini naselja, kar naj bi zavrlo prej omenjeno odseljevanje. Pogosto se pojavlja tudi problem neustrezne komunalne infrastrukture, pri čemer je poudarek na kanalizaciji in vodovodu. Ta problem se bo verjetno v naslednjih letih še zaostрил in bo pripeljal do konfliktov pri uporabi vode - tako v kakovosti kot v količini vode.

Eden bistvenih problemov je staranje kmečke delovne sile in s tem povezana neperspektivnost kmetovanja (25 %).

Velik problem predstavlja opremljenost s telefonskimi linijami, saj so v celi vasi le 3 telefonski priključki. Stanje bi lahko znatno popravili že s postavitvijo javne telefonske govornice.

6.4. SOCIALNO-EKONOMSKA STRUKTURA

Socialno ekonomska struktura gospodinjstev je pestra. Največ je čisto kmečkih 21, čisto nekmečkih je 11, ostala gospodinjstva pa so: mešano pretežno kmečko, mešano enakovredno in mešano pretežno nekmečko.

Čisto kmečkih gospodinjstev je največ v ostarelih družinah, potem pa se ta odstotek zmanjšuje, čim mlajše so družine. Čisto nekmečka gospodinjstva pa zajemajo predvsem mlade in zrele družine.

Socialno ekonomska struktura se je najbolj spremenila po II. svetovni vojni. Na kmetijah so ostali stari ljudje, mlade pa

pa je zajel proces deagrarizacije in urbanizacije, kar je povzročilo v Genterovcih predvsem negativne posledice.

V Genterovcih je le 5 gospodinjstev brez zemlje - to so predvsem delavske družine. Ostalih 49 gospodinjstev pa ima v lasti 160 ha obdelovalne površine. Največ gospodinjstev je v velikostnem razredu od 0,5 do 1 ha (11 gospodinjstev - od tega sta le dva čisto kmečka) in v razredu od 2 do 3 ha, prav tako v lasti 11 gospodinjstev - od tega pa so le 4 čisto kmečka.

V skupini nad 5 poseduje zemljo 10 gospodinjstev - od tega je le 6 čisto kmečkih. Predvsem procesa deagrarizacije in urbanizacije sta povzročila, da je nekdej agrarno naselje danes že v znatni meri preobraženo delavsko kmečko.

A lakásállomány, a háztartások felszereltsége és a település legfőbb problémája

Göntérházán a lakóházak több mint fele 1945 előtt volt építve. Ezek az épületek még többé-kevésbe őrzik a muravidéki fiziognómiát.

A házak egy negyede 1971 után épült. Az új épületek funkcionális és esztétikai szempontból resszul illeszkednek a muravidéki táj jellegébe.

Legjobban azok a fiatal háztartások vannak felszerelve, amelyekben a családtagok a mezőgazdaságban is dolgoznak és városban is van munkahelyük.

A lakosság még ma is a fiatalok kivándorlását és a közeli munkahelyek hiányát tartja a legnagyobb problémának.

Tabela št. 133: OPREMLJENOST GOSPODINJSTVA GLEDE NA SOCIALNO EKONOMSKO STRUKTURO

Št. točk	čisto kmečko		mešano pretežno kmečko		mešano enakovredno		mešano pretežno nekmečko		čisto nekmečko		skupaj	
	št.	gospod. %	št.	gospod. %	št.	gospod. %	št.	gospod. %	št.	gospod. %	št.	gospod. %
0 - 5	6	25	-	-	-	-	-	-	1	9,09	7	10,96
6 - 10	3	12,5	-	-	-	-	-	-	1	9,09	4	6,24
11 - 15	3	12,5	-	-	-	-	1	8,33	2	18,18	6	9,36
16 - 20	3	12,5	1	16,6	4	36,36	3	33,3	1	9,09	12	18,74
21 - 25	4	16,6	4	66,6	1	9,09	2	16,6	1	9,09	12	18,74
26 - 30	4	16,6	1	16,6	4	36,36	3	25	3	27,27	15	21,85
31 - 35	2	8,3	-	-	2	18,18	2	16,6	1	9,09	7	10,96
36 - 40	-	-	-	-	-	-	-	-	1	9,09	1	1,56
Skupaj	24	100	6	100	11	100	12	100	11	100	64	100,0

Tabela št. 134: POGLAVITNI PROBLEMI NASELJA ZA NADALJNI RAZVOJ

Problemi	št.	%
odseljevanje mladih	53	83
premalo delovnih mest v bližini	27	42
neurejena komunalna infrastruktura (kanalizacija, vodovod)	21	33
neperspektivnost kmetovanja	16	25
telefon	12	19
slabo stanje v OŠ Genterovci	6	9
slabi odnosi med vaščani	5	8
slabo založena trgovina	4	6

7. PROBLEMATIKA OSNOVNE ŠOLE V LAJŠI V GENTEROVCIH

Tabela št. 135: STAROST HIŠE

Marija Kernjak, Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu

	št.hiš	%
zgrajena pred 1.sv.vojno	10	15,6
zgrajena v obdobju 1914-1945	24	37,5
zgrajena v obdobju 1946-1960	8	12,5
zgrajena v obdobju 1961-1970	5	7,8
zgrajena v obdobju 1971-1980	12	18,7
zgrajena po letu 1980	5	7,8
Skupaj	64	100,0 %

Šoli oziroma je vzrok nizki rodnosti otrok. Le ta pa je predvsem posledica odhajanja prebivalstva koncem 60-ih in v začetku 70-ih let v tujino. Šele nekako po letu 1973 je mogoče opaziti zmanjševanje odhajanj ali pa celo vračanj, s čimer se povečuje tudi število otrok. Tako nam podatki o rodnosti otrok za obdobje 1980 - 1985 ponazarjajo sledeče:

Leta 1980 je bilo 15 otrok v šolskem okolišu, od tega 1 v Genterovcih
 Leta 1981 je bilo 18 otrok v šolskem okolišu, od tega 2 v Genterovcih
 Leta 1982 je bilo 17 otrok v šolskem okolišu, od tega 2 v Genterovcih
 Leta 1983 je bilo 11 otrok v šolskem okolišu, od tega 1 v Genterovcih
 Leta 1984 je bilo 7 otrok v šolskem okolišu, od tega 2 v Genterovcih
 Leta 1985 je bilo 7 otrok v šolskem okolišu, od tega 1 v Genterovcih
 Skupno število otrok v šolskem okolišu v omenjenem obdobju je znašalo 65 otrok.

Dotok mladega prebivalstva je nekje še vedno v okvirih in se s tem ohranja obstoječa raven števila šoloobveznih otrok, vendar pa kaže takšna stagnacija očitne znake upadanja.

Nkrati je nazadovanje Genterovcev posledica širšega procesa upadanja števila prebivalstva. Najvišji nivo absolutnega števila

7. PROBLEMATIKA OSNOVNE ŠOLE VLAJ LAJOS V GENTEROVCIH

Poročilo pripravili:

Marija Kernjak, Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu
Suzana Malačič, SŠKPEU Lendava

Osnovna šola Vljaj Lajos se nahaja na narodnostno mešanem območju. To območje je manj razvito, obmejno z večinskim madžarskim prebivalstvom. Šolski okoliš zajema območje s petimi kraji, Genterovci, Radmožanci, Kamovci, Mostje in Banuta. Te vasi spadajo med najbolj zaostale kraje v občini Lendava, kljub temu, da imajo s centrom dobro prometno povezavo. Imajo zelo slabo razvito infrastrukturo (krajevna skupnost Genterovci je edina v občini brez vodovoda). Za vseh pet vasi je značilno izseljevanje, kar povzroči velik padec števila prebivalstva. Upadanje števila prebivalstva istočasno vodi do upadanja števila učencev na osnovni šoli oziroma je vzrok nizki rodnosti otrok. Le ta pa je predvsem posledica odhajanja prebivalstva koncem 60-ih in v začetku 70-ih let v tujino. Šele nekako po letu 1973 je mogoče opaziti zmanjševanje odhajanj ali pa celo vračanj, s čimer se povečuje tudi število otrok. Tako nam podatki o rodnosti otrok za obdobje 1980 - 1985 ponazarjajo sledeče:

Leta 1980	je bilo 15 otrok v šolskem okolišu, od tega 1 v Genterovcih
Leta 1981	je bilo 18 otrok v šolskem okolišu, od tega 2 v Genterovcih
Leta 1982	je bilo 17 otrok v šolskem okolišu, od tega 2 v Genterovcih
Leta 1983	je bilo 11 otrok v šolskem okolišu, od tega 1 v Genterovcih
Leta 1984	je bilo 7 otrok v šolskem okolišu, od tega 2 v Genterovcih
Leta 1985	je bilo 7 otrok v šolskem okolišu, od tega 1 v Genterovcih

Skupno število otrok v šolskem okolišu v omenjenem obdobju je znašalo 65 otrok. Dotok mladega prebivalstva je nekje še vedno v okvirih in se s tem ohranja obstoječa raven števila šoloobveznih otrok, vendar pa kaže takšna stagnacija očitne znake upadanja.

- skupno število učencev 115

Hkrati je nazadovanje Genterovec posledica širšega procesa upadanja števila prebivalstva. Najvišji padec absolutnega števila

prebivalstva so Genterovci in okoliške vasi doživele v letih 1971 - 1981, nekoliko manjši padeč je v istem obdobju doživel tudi Dobrovnik z okolišem. Vzrok izrazitega nazadovanja števila prebivalstva je v precejšnji meri visoka mortaliteta. Gre za območje izrazite depopulacije, kar se nazorno vidi na številu prebivalstva v letih 1961, 1971 in 1981, ki je znašalo 1640 prebivalcev (leta 1961), 1570 prebivalcev (leta 1971) in 1383 prebivalcev (leta 1981). Značilna je tudi nizka gostota naselitve na km² (od 1971 - 1981 približno 88 ljudi na km²).

Genterovci so kmetijsko področje, vendar pa se mladi v sedanjem času ne ukvarjajo samo s kmetijstvom. Zaposleni so v industrijskih obratih v Lendavi ali v Murski Soboti in so podvrženi vsakodnevni migraciji, katere smer v celoti ne sovпада s smerjo obiskovanja osnovne šole in vrtca. Leta 1981 je od skupnega števila prebivalcev ceotnega šolskega okoliša bilo zaposlenih 283 delavcev (iz Genterovec 53). Leta 1976 je bilo v Genterovcih 918 prebivalcev od katerih je bilo 97 zaposlenih v industriji.

Večinoma pod vplivom omenjenih družbenih procesov poteka tudi celokupno delovanje osnovne šole Vljaj Lajos, v kateri se izvaja dvojezični pouk. Pester program vzgojnoizobraževalnega dela se ne razlikuje od tovrstnih programov na enojezičnih šolah. Ob maksimalni izkoriščenosti prostorov se izvaja enoizmenski pouk. Predmete, razen jezikov se učenci učijo dvojezično, kar pomeni, da se isto stvar, ki jo imajo v slovenščini morajo naučiti tudi v madžarščini. Učenci od prvega do četrtega razreda imajo dvojezične učbenike in delovne zvezke, učenci predmetne stopnje pa se madžarsko učijo iz drugih dodatnih knjig in s pomočjo raznih pripomočkov, ki jim bogatijo siromašen zaklad madžarskih strokovnih izrazov za višjo stopnjo. Leta 1980 je število učencev in oddelkov bilo sledeče:

- skupno število učencev 115
- število učilnic 6
- število čistih oddelkov 8

Na temelju teh podatkov predvidevajo leta 1990 naslednje:

- skupno število učencev 115
- število učilnic 5
- število oddelkov 8

V šolskem letu 1987/88 se namerava v prvi razred vpisati 5 otrok, vseh otrok pa bo najverjetneje 98. Na šoli bo 6 čistih oddelkov in 1 podeljeni oddelek (1. in 2. razred), to pomeni da bosta dva različna razreda imela vzgojne predmete združene (npr. tehnični pouk, glasbeno vzgojo, telesno vzgojo, likovni pouk), pri poučevanju madžarskega in slovenskega jezika pa bodo pričeli uvajati poskusno obliko poučevanja z učenci drugega razreda (5 ur materinega jezika in 3 drugega in obratno). Očitno gre za šolo, v kateri se bo število otrok postopno zmanjševalo oz. se bo pouk izvajal v komaj zadovoljivih okvirih. Ker število učencev nenehno upada grozi nevarnost, da se bo šola znašla pred ukinitvijo. Na osnovi ovrednotenja obstoječe šolske mreže na narodnostno mešanem ozemlju se je v srednjeročnem obdobju (od 1981 - 1985) potrdilo prevladujoče mnenje, da obstoječe dvojezične osnovne šole ni potrebno ukiniti. S kakršno koli ukinitvijo ali prehodom na kombinirani pouk bi se le porušilo ravnotežje med osnovnimi dejavnosti prebivalcev vasi (bivanje, delo, izobraževanje, prosti čas itd...) v prostoru. Obstoje narodnosti namreč ni odvisen samo od obstoječe zakonodaje in enakopravnega zunanjega videza narodnostno mešanega območja, temveč v konkretnem primeru obravnavane šole v prvi vrsti od hotenj, da se enakopravno zadovoljijo potrebe šolskih in predšolskih otrok s kakovostnim šolskim objektom, s telovadnico, s tehnično delavnico in z izgraditvijo dodatnih primernih prostorov za vrtec. Z anketiranjem smo ugotavljali kakšna je seznanjenost ljudi, in kakšni so vzroki te problematike in katere spremembe so po mnenju ljudi nujno potrebne, da bi se izboljšali materialni pogoji in da bi se izvajal še kakovostnejši dvojezični pouk.

Omeniti velja tudi to, da je genterovski šolski okoliš edini v občini, kjer v povojnem obdobju ni bil zgrajen vrtec. Tako sedanji vrtec koristi prostor v šolski zgradbi, kar pa ni zadovoljiva dolgoročna rešitev za izvajanje 10-urnega varstva otrok. Predpostavljamo, da se bodo mladi starši tudi v bodoče odločali, da bodo otroke peljali v vrtec v Lendavo, kjer so tudi pretežno zaposleni. Verjetno pa se bodo zaradi tega tudi izseljevali, kar le pripomore k temu, da se šolski okoliš nenehno prazni. 10-urno varstvo otrok v vrtcu in šolarjev vsekakor predstavlja ustrežnejšo rešitev po dolgoletnem zastoju v reševanju temeljnih potreb otrok na temu delu narodnostno mešanega ozemlja, vendar se pa ob morebitnem povečanju števila otrok zaradi 10-urnega varstva, najverjetneje v eni sami učilnici s 26-imi otroki (ali več) ne bo mogel izvajati kakovostni vzgojnovarstveni in izobraževalni pouk. Anketiranje v zvezi s problematiko osnovne šole nam je problem nekako поблиže predstavilo.

Danes je to njen problem, jutri bo to problem vrtca v Dolini. Iz anket smo razbrali, da je večina vaščanov Genterovec s problematiko osnovne šole dobro (37 ljudi izmed 213 anketiranih) oz. srednje (14) seznanjenih. Dobro so seznanjeni predvsem tisti starši, ki imajo otroka v vrtcu ali v šoli. Slabše so s problematiko seznanjeni starejši prebivalci, ki jih ta problematika sploh ne zanima ali pa nimajo možnosti, da bi se bolje seznanili.

Vzroki za upadanje števila otrok nadalje kažejo, da najpomembnejši vzrok za "kritično" stanje v tem, da smer zaposlovanja ne sovпада z obiskovanjem šole oz. vrtca. Bilismo tudi v drugih vaseh šolskega okoliša in ugotavljali isti vzrok. Naslednji bistveni vzrok, ki so ga pripomnili je neizgrajena telovadnica in večnamenski prostori za šolski pouk. Največ pa je bilo t.i. "drugih vzrokov", ki so jih anketirani navajali kar sami. Mnogi iz Genterovcev so omenili tudi odseljevanje mladih iz vasi, vendar pa so za razliko od njih bili v sosednjih vaseh mnenja, da

se v zadnjem času mladi ne odseljujejo, celo vračajo se. Potemtakem je glavni problem, ki jih pri tem zavira neustrezno deljevanje gradbenih parcel, kar najverjetneje kaže, da se zamenjarja načrtna urbanizacija narodnostno mešanih vasi. Iz takšnih in drugačnih vzrokov izhajajo spremembe, ki bi bile nujno potrebne za izboljšanje položaja šole. Velika večina vaščanov se povsem zaveda potrebnih sprememb in navaja kot prioriteto potrebo izgraditve telovadnice, tehničnih delavnic in prostorov za vrtec.

Kot dvojezična šola se mora kar najbolje prilagoditi specifičnim demografskim, socialno-ekonomskim in prostorskim dejavnikom okolja, politika, ki se pri tem sprovaja v skladu s problematiko manjše razvitosti narodnostno mešanih območij pa mora ustrezati oziroma biti v funkciji njenih potreb. Obstoječo šolo je potrebno ovrednotiti tako z vidika sedanje funkcionalnosti, kakor tudi njene perspektive.

Danes je to njen problem, jutri bo to problem vrta v Dolini, čigav bo pojutrišnjem na narodnostno mešanem območju?

Az anketák (kérdőívek) segítségével és a hazsiakkal való beszélgetéssel megállapítottam a probléma legfőbb gazdasági és tényleges elhanyagoltságát. Az ideiglenes megoldás, hogy a gyermekek tízórási felügyeletben részesülhetnek mint az óvodában mint az iskolában, bizonyára több fiatal szülőt vonz. De a sikeresnek látszó megoldás mögött egy új probléma van eltakarva. Ugyanis abban az egy tanteremben, ahol az óvodás és elemis gyerekek tartózkodnak együttesen, bizonyosan visszaesne a pedagógiai munka szintje.

És a hasonló problémák a nemzetiség fejlődésére negatívan hatnak. A nemzetiségi közösség fennmaradása, léte elsősorban nem csak a jogi megoldásoktól és a látszólagos egyenrangú külsőtől függ, hanem az iskola konkrét esetében attól, hogy az óvodás és iskolaköteles gyerekek megkapják a megfelelő anyagi lehetőségeket (tornaterem helye a technikai oktatásra, óvodai helyiségek hozzáférése az iskolához vagy teljesen új óvoda...) és a nemzetiségi közösség számára a megfelelő tanterem kialakítása. A nemzetiségi közösség fennmaradása és fejlődése érdekében a tanterem kialakítása és a tanterem felújítása is fontos feladat.

A Vljaj Lajos elemi iskola problematikája

A kétnyelvű területen lévő göntérházi Vljaj Lajos Elemi Iskola körzetéhez Göntérházán kívül még négy falu tartozik: Radsmos, Hidvég, Kúmaháza és Bánuta. A lakosság számának fokozatos és hosszú ideje tartó csökkenése több okra vezethető vissza:

- ez elhalálozások száma magas a natalitáshoz viszonyítva
- a hatvanas évek végén a lakosság nagy számban vándorolt külföldre munkahely-keressés miatt
- a mezőgazdaság mint a legegyszerűbb gazdasági ág tényleges elhanyagolása a társadalom részéről.

Ezek az okok minden iskola egzisztenciáját veszélyeztetnék.

Így van ez Göntérházán is. Az 1987/88-as iskoláévben az első osztályba 5 gyerek iratkozott, a tanulók össz-száma több mint valószínű 98 lesz.

Az ankéták (kérdőívek) segítségével és a hazaiakkal való beszélgetések során megtudtuk, hogy az emberek nagyon is tudatában vannak a főnálló helyzet okainak és ismerik az iskola és óvoda megváltozásának szükségességét. Az ideiglenes megoldás, hogy a gyerekek tíz-órás felügyeletben részesülhetnek mint az óvodában mint az iskolában, bizonyára több fiatal szülőt vonz. De a sikeresnek látszó megoldás mögött egy új probléma van eltakarva. Ugyanis abban az egy tanteremben, ahol az óvodás és elemis gyerekek tartózkodnának együttesen, bizonyosan visszaesne a pedagógiai munka szintje.

Ez és a hasonló problémák a nemzetiség fejlődésére negatívan hatnak. A nemzetiségi közösség főnmaradása, léte elsősorban nem csak a jogi megoldásoktól és a látszólagos egyenrangú külsőtől függ, hanem az iskola konkrét esetében attól, hogy az óvodás és iskolaköteles gyerekek megkapják a megfelelő anyagi lehetőségeket (tornaterem műhely a technikai oktatásra, óvodai helyiségek hozzáépítése az iskolához vagy teljesen új óvoda...) Ezért a göntérházi Vljaj Lajos Elemi Iskolához más hozzáállás szükséges a társadalom részéről és fontos az is, hogy értékelve legyen a mostani működése és természetesen a jövője is.

Tabela št. 136: SEZNANJENOST S PROBLEMATIKO UPADANJA ŠTEVILA UČENCEV NA OŠ GLEDE NA STAROST ANKETIRANIH GOSPODINJSTEV

Seznanjenost	Starost						skupaj
	mlado	generacijsko	zrelo	starajoče	ostarelo	kombinirano	
dobro	7	7	13	5	9	1	35
srednje	1	6	2	4	1	6	14
slabo	1	-	-	2	1	3	8
ne	-	3	-	1	4	2	7
Skupaj	9	15	12	15	12	1	64

Tabela št. 137: SEZNANJENOST S PROBLEMATIKO OŠ GLEDE NA IZOBRAZBO ANKETIRANIH GOSPODINJSTEV

Seznanjenost	OŠ in manj	poklicna šola	srednja šola	višja, visoka	skupaj
dobro	9	10	10	6	35
srednje	9	4	1	-	14
slabo	7	1	-	-	8
ne	6	1	-	-	7
Skupaj	31	16	11	6	64

96

100,0

št. odgovorov %

Tabela št. 138: VZROKI UPADANJA ŠTEVILA UČENCEV NA OSNOVNI ŠOLI

	št.odgovorov	%
odseljevanje mladih	25	26,0
vpis v šolo sledi smeri zaposlovanja staršev	22	22,9
v vasi je premalo otrok	10	10,4
ni telovadnice	6	6,3
ni organiziranega celodnevnega pouka	6	6,3
premajhna povezanost OŠ z okoljem	3	3,1
problemi učiteljskega kadra	3	3,1
drugo	11	11,5
ni seznanjen s problematiko	6	6,3
nima mnenja	4	4,2
Skupaj	96	100,0

Tabela št. 139: KAJ BI BILO POTREBNO SPREMENITI, DA BI SE POLOŽAJ
V OŠ POPRAVIL (mnenja anketiranih vaščanov)

	št.odgovorov	%
šolo je treba dograditi	17	26,6
treba je uvesti celodnevni pouk	9	14,1
šolo je treba kadrovske prenoviti	8	12,5
zmanjšati odseljevanje iz vasi	4	6,3
v vasi se bi moralo roditi več otrok	4	6,3
drugo	4	6,3
ni seznanjen s problematiko	3	4,7
nima mnenja	15	23,4
Skupaj	64	100,0

Tabela št. 140: KATERI SO NAJVEČJI PROBLEMI OTROŠKEGA VRTCA
V GENTEROVCIH (mnenje anketiranih občanov)

	št.odgovorov %	
neustrezni prostori	32	37,6
vpis v vrtec sledi smeri zaposlovanja staršev	27	31,8
v vasi je premalo otrok	6	7,1
neustrezna skrb odgovornih občinskih org.	5	5,9
drugo.	10	11,8
nima mnenja	5	5,9
Skupno	85	100,0